

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
MIASTA I GMINY PLESZEW
NA LATA 2006 – 2013**

PLESZEW, czerwiec 2006r.

SPIS TREŚCI:

	Str.
I. WSTĘP	3
II. ZAŁOŻENIA STRATEGII	5
2.1. Podstawa prawna	6
2.2. Tło, przyczyny i czasokres	7
2.3. Definicje pomocy społecznej	9
2.4. Metodologia pracy nad strategią	12
2.5. Przesłanki wynikające z dokumentów programowych	14
III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	18
3.1. Przedmiot i zakres diagnozy	19
3.2. Charakterystyka Miasta i Gminy Pleszew	19
3.3. Placówki pomocy społecznej	22
3.3.1. Organizacje, związki, stowarzyszenia	26
3.4. Płaszczyzny pomocy społecznej	30
3.4.1. Opieka nad rodziną i dzieckiem	31
3.4.2. Bezrobocie	35
3.4.3. Bezdomność	37
3.4.4. Alkoholizm	41
3.4.5. Niepełnosprawność	44
3.4.6. Problemy narkomanii i uzależnień	46
3.4.7. Ubóstwo i wykluczenie społeczne	48
3.4.8. Seniorzy i osoby przewlekle chore	50
3.4.9. Przestępczość, w tym przestępczość nieletnich	52
IV. ANALIZA SWOT	55
4.1. Uwarunkowanie wewnętrzne	56
4.2. Uwarunkowania zewnętrzne	59
4.3. Macierz wpływów	59
4.4. Główne problemy Miasta i Gminy Pleszew w opinii młodzieży	61
V. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	62
5.1. Misja	63
5.2. Wizja rozwiązywania problemów społecznych	63
5.3. Cele strategiczne	64
5.3.1. Cel strategiczny 1	65
5.3.2. Cel Strategiczny 2	68
5.3.3. Cel Strategiczny 3	69
5.3.4. Cel Strategiczny 4	71
5.3.5. Cel Strategiczny 5	73
5.4. Wdrażanie i monitoring strategii	75
VI. ZAKOŃCZENIE	76
VII. Spis tabel	79
VIII. Spis wykresów	80

I. WSTĘP

We współczesnym świecie mamy do czynienia z występowaniem różnego rodzaju kryzysów. Powodują one m.in. wzrost bezrobocia, pogorszenie warunków bytu mieszkańców, zwiększanie się stref ubóstwa. Pojawiające się i istniejące już zagrożenia powinny być dostrzegane i uwzględniane w polityce gospodarczej i społecznej państwa. Jej kierunki winny zapobiegać pogłębianiu się problemów, ograniczać ich negatywne skutki oraz rozwiązywać wszelkie kwestie społeczne, szczególnie dotyczące bezrobocia i związanej z nim sfery biedy.

Pod wpływem przeobrażeń ekonomiczno – społecznych w Polsce polityka społeczna ulega przekształcaniu. Wieloletni okres koncentracji państwa na rozwiązywaniu kluczowych problemów gospodarczych, wsparty wyrzeczeniami obywateli przyniósł odczuwalne i szybkie skutki w sferze materialnej. Koncentracji państwa na kwestiach gospodarczych towarzyszył brak jasno określonych zasad polityki społecznej. Procesy makroekonomiczne w małym stopniu uwzględniają doraźne konsekwencje i dolegliwości, jakie one niosą dla jednostki, rodziny, społeczności. Proces zbyt długiego stanu zaniechania zmian w tak istotnych dla *jakości życia*¹ dziedzinach jak ochrona zdrowia, zatrudnienie, zabezpieczenie na wypadek starości, niepełnej sprawności, choroby, dostęp do kształcenia itp. zagrażają efektywności całego układu gospodarczego. Rozwiązywanie palących i nurtujących społeczeństwo problemów społecznych nie da się odkładać ciągle na później – gdyż powrócą one ze zdwojoną siłą w innych obszarach, co wymagać będzie jeszcze większych nakładów i wysiłków organizacyjnych całej społeczności.

Przemiany zachodzące w kraju niosą za sobą pozytywne i negatywne skutki społeczne. Model opiekuńczy państwa z rozbudowanym bezpieczeństwem socjalnym przekształcił się w model pośredni – wzmacniający indywidualną aktywność każdego człowieka i jego odpowiedzialność za swój los. Siłą napędową współczesnych programów polityki społecznej jest zasada równości szans, traktowana jako główne kryterium oceny struktur społecznych i ekonomicznych. A ciężar działania związany z realizacją polityki społecznej państwa przenosi się współcześnie – zgodnie z *zasadą pomocniczość*² – na samorząd terytorialny, organizacje społeczne, sektor prywatny oraz podstawowe grupy społeczne.

¹ Jakość życia można zdefiniować jako odczucie dobrobytu przez jednostkę, jej zadowolenie bądź niezadowolenie. Jest to także poziom satysfakcji uzyskiwanej przez jednostkę w wyniku spożywania dóbr i usług, spędzania wolnego czasu i korzystania z materialnych i społecznych warunków środowiska. Na jakość życia składają się te wszystkie czynniki, które pozwalają na prowadzenie normalnego życia, osiągnięcia poczucia bezpieczeństwa i własnej wartości oraz wykorzystywania zdolności intelektualnych w dążeniu do realizacji własnych celów, a w konsekwencji do samourzeczywistnienia.

Jakość życia jest produktem wzajemnego oddziaływania wielu czynników: społecznych, ekonomicznych, zdrowotnych, środowiskowych, które wpływają na rozwój indywidualny i społeczny.

² Zasada pomocniczości (subsidiarności) nakazuje pozostawiać do wykonania zadania na możliwie najniższym poziomie organizacji społeczeństwa. Biorąc pod uwagę fakt, że jednostka nie jest w stanie sama zaspokoić wszystkich swoich potrzeb, a zachodzące zmiany społeczno – kulturowe prowadzą do osłabienia więzi rodzinnych i sąsiedzkich, coraz większe znaczenie w dostarczaniu usług społecznych zyskują organizacje pozarządowe. Więc zgodnie z zasadą pomocniczości gminy powinny dążyć do tego, aby jak największa ilość zadań była realizowana przez podmioty mniejsze – wspólnoty lokalne i środowiskowe, w tym organizacje pozarządowe, a państwo winno jak najwięcej spraw przekazywać do prowadzenia samorządom.

Chcąc sprostać oczekiwaniom społecznym władze Gminy Pleszew podjęły się opracowania, realizacji i monitorowania strategii rozwiązywania problemów pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew jest dokumentem programowym wskazującym na kluczowe kwestie społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy Pleszewa, na ich niezaspokojone potrzeby oraz wyznacza kierunki niwelowania wszelkich negatywnych zjawisk, niepożądanych i dolegliwych kryzysów, a także zajmuje się tworzeniem mechanizmów wzmacniających efektywność dokonywanych zmian.

Niniejszy dokument uwzględnia w szczególności programy pomocy społecznej. Jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego, a w najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem integracji, polityki społecznej i procesem rozwoju.

Zasada ta oznacza również obowiązek wspierania jednostek niższych przez wyższe, nie potrafiących lub nie mogących samodzielnie wypełnić swoich zadań. Świadczenie pomocy ma służyć samopomocy i ma ona być świadczona tak, by wzmacniać potencjał i autonomię biory.

II. ZAŁOŻENIA STRATEGII

Część „ZAŁOŻENIA STRATEGII” zawiera elementarne informacje o zasadach konstruowania dokumentu strategii. Wymienione w niej są główne aspekty prawne, które są podstawą działania samorządów lokalnych, tło tworzenia dokumentu w Polsce i w Unii Europejskiej. Część ta zawiera najważniejsze informacje dotyczące metodyki prac nad strategią, uczestników budowania strategii, a także główne definicje i wartości pomocy społecznej. Jest tutaj również pokazany związek strategii z innymi dokumentami programowymi funkcjonującymi na różnych poziomach administracji i zarządzania.

2.1. PODSTAWA PRAWNA

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew nakłada na gminę art. 17 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. 64 z 2004r., poz. 593 ze zmianami). Ustawa określa:

- zadania w zakresie pomocy społecznej,
- rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania,
- organizację pomocy społecznej,
- zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Według ustawy, pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Jednakże złożoność problematyki społecznej spowodowała konieczność wzięcia pod uwagę innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na kształt dokumentu i jego realizację w przyszłości. Opracowanie odpowiada więc obowiązującym przepisom prawnym, wśród których do najważniejszych należą:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie – Dz. U. Nr 96 z 2003r., poz. 873 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym – Dz. U. Nr 122 z 2003r., poz. 1143 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych – Dz. U. Nr 228 z 2003r., poz. 255 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy – Dz. U. Nr 99 z 2004r., poz. 1001 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – Dz. U. Nr 147 z 2002r., poz. 1231 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii – Dz. U. Nr 179 z 2005r., poz. 1485,
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych – Dz. U. Nr 123 z 1997r., poz. 776 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych – Dz. U. Nr 71 z 2001r., poz. 734 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – Dz. U. Nr 180 z 2005r., poz. 1493,
- Ustawa z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej – Dz. U. Nr 135 z 2003r., poz. 1268 ze zmianami,
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego – Dz. U. Nr 111 z 1994r., poz. 535 ze zmianami.

Oprócz wymienionych aktów prawnych przy realizacji zapisów strategii może zachodzić potrzeba odwołania się do innych aktów wykonawczych i ustaw z zakresu m.in.: ochrony zdrowia, oświaty, budownictwa socjalnego.

2.2. TŁO, PRZYCZYNY I CZASOKRES

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości³. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jej zadaniem jest zapobieganie tym trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie wszelkich działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

³ Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, www.mps.gov.pl, zakładka: Pomoc Społeczna

W zamyśle ustawodawca mówi o własnych umiejętnościach i możliwościach nie tylko jednostki, ale także bliższej i dalszej rodziny, sąsiadów, znajomych oraz całej społeczności lokalnej. Tak rozumiana pomoc społeczna z jednej strony daje możliwości rozwoju i działania, z drugiej – w trudnych warunkach makroekonomicznych – może owo pole działań ograniczać. Należy zaznaczyć, że choć każde społeczeństwo powinno budować sieć zabezpieczenia socjalnego, to jednak koszt takiego systemu przekracza możliwości finansowe państwa. Każda społeczność wypracowuje więc właściwe dla siebie systemy wsparcia, wykorzystując wszelkie dostępne zasoby społeczności po to, aby tworzyć poczucie *bezpieczeństwa socjalnego*⁴ mieszkańców i poprawiać funkcjonowanie w obszarach decydujących o jakości życia obywateli.

Pomoc społeczna ma swoje miejsce również w Unii Europejskiej. W związku z akcesją Polski w jej struktury przed władzami samorządowymi pojawiły się nowe zadania z zakresu polityki społecznej wynikające z polityki regionalnej Unii. Unia Europejska jest rzecznikiem aktywnej polityki społecznej, która ma pozwalać na skuteczne radzenie sobie państw członkowskich z najpoważniejszymi bolączkami społecznymi, jak np. z wykluczeniem społecznym czy bezrobociem. Europejska polityka społeczna została określona głównie podczas Szczytu Lizbońskiego w roku 2000, gdzie kraje członkowskie przyjęły do realizacji Strategię Lizbońską, której celem jest uczynienie z UE obszaru o dynamicznie rozwijającej się gospodarce, przy jednoczesnym wzroście zatrudnienia i spójności społecznej. Zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego ma prowadzić do realizacji europejskiego modelu społecznego.

Przed władzami samorządowymi oraz instytucjami pomocy społecznej na poziomie lokalnym stoją obecnie do rozwiązania trudne problemy społeczne. Pogłębiające się dysproporcje dochodowe rodzin, problemy związane z progresywnym zjawiskiem ubożenia społeczeństwa i związany z nim niedostatek materialny rodzin, problemy egzystencji osób samotnych i starszych oraz niepełnosprawnych – tworzą konglomerat powiązanych ze sobą problemów społecznych, które decydują o odczuwaniu jakości życia jednostki w społeczności lokalnej. Brak podstawowych instrumentów do życia powoduje postępujące frustracje społeczne.

Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej jaką stanowi Miasto i Gmina Pleszew. Rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długotrwałym, dlatego celowe jest podejście strategiczne do zagadnień również na poziomie lokalnym. Wyrazem tego podejścia jest Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew 2006 – 2013. Dokument ten wytycza kierunki działań władzom samorządowym, instytucjom pomocy społecznej po wnikliwej analizie

⁴ Bezpieczeństwo socjalne to realne gwarancje (pełnego rozwoju jednostek) zaspokojenia potrzeb socjalnych jednostek i rodzin, stan wolności od niedostatku, bądź obniżenia poziomu życia spowodowanego głównie tzw. ryzykiem socjalnym (np. utrata możliwości zarobkowania, choroba, inwalidztwo, starość) oraz innymi zdarzeniami losowymi. Współczynniki bezpieczeństwa socjalnego stanowią wypadkową zasobów – ludzkich, socjalnych, prawnych, instytucjonalnych, materialnych, strukturalnych – jakimi konkretny system społeczny dysponuje. Bezpieczeństwo socjalne jest podstawowym celem zabezpieczenia społecznego, obejmującego ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia wzajemne, ochronę zdrowia, rehabilitację inwalidów, pomoc społeczną i inne świadczenia socjalne. Bezpieczeństwo socjalne ma aspekt materialny i społeczny. Źródło: „Nowa encyklopedia powszechna PWN”, Wydawnictwo Naukowe PWN S.A.

problemów społecznych występujących w Pleszewie. Problemy te nie stanowią wyjątku, występują w skali kraju i na poszczególnych jego obszarach. Opisana w Strategii skala zjawisk i intensywność jest jednak charakterystyczna dla Miasta i Gminy Pleszew. Kompleksowe podejście do problemów sfery społecznej będące przedmiotem opisu Strategii pozwala na przyjęcie rozwiązań, zmodyfikowanie dotychczasowych działań i podjęcie nowych kroków w celu ograniczenia lub zniwelowania niekorzystnych zjawisk. Realizacja stojących przed pomocą społeczną zadań, a także konieczność wypracowania wszelkich form pomocy, wymaga profesjonalnego i systemowego diagnozowania problemów społecznych w skali Miasta i Gminy Pleszew.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew zorientowana jest na rozszerzenie niekonwencjonalnych form pomocy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w Pleszewie oraz z instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej, takimi jak: oświata, służba zdrowia, kultura.

W ujęciu strategicznym pomoc społeczna na terenie Miasta i Gminy Pleszew nie koncentruje się wyłącznie na udzielaniu pomocy materialnej potrzebującym. W ramach opracowania przyjęto nowoczesne podejście do zagadnień skoncentrowane na: wzmocnieniu aktywności społeczeństwa, wdrożeniu modelu pomocy zintegrowanej czy ściśle powiązanie działań instytucji i organizacji w wypracowaniu lokalnego systemu pomocy dla osób z problemami społecznymi.

Przyjęte w Strategii koncepcje wskazujące sposoby zaradzenia problemom społecznym dotyczą okresu 8 lat, od roku 2006 do roku 2013, czyli do końca 7-letniego okresu budżetowania Unii Europejskiej.

2.3. DEFINICJE POMOCY SPOŁECZNEJ

Podczas opracowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew pojawiają się terminy i pojęcia z dziedziny polityki społecznej. Ich znaczenie wyjaśniane zostało często bezpośrednio pod tekstem. Twórcy strategii kierowali się istotnymi zasadami, które są podwalinami budowania zintegrowanej, wolnej od problemów społecznych społeczności lokalnej.

Dla zobrazowania pełni zagadnień z zakresu pomocy społecznej konieczne jest wskazanie istotnych kwestii i pojęć. Materiały źródłowe to: Ustawa o pomocy społecznej, Nowa encyklopedia powszechna PWN, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej (www.mps.gov.pl), opracowania Instytutu Polityki Społecznej, Narodowa Strategia Integracji Społecznej.

Polityka społeczna – jest to celowe oddziaływanie państwa, związków zawodowych i innych organizacji na istniejący układ stosunków społecznych, które zmierzają do poprawy warunków bytu i pracy szerokich warstw ludności, usuwania nierówności społecznych oraz podnoszenia kultury życia⁵,

Problem społeczny/kwestia społeczna – to zjawisko o dużym zasięgu zarówno lokalnym, jak i globalnym, które powoduje jakiś rodzaj dysfunkcji społecznej, dezorganizację życia jednostki, jak i społeczeństwa, przejawiające tendencje wzrostowe i budzące ogólne zainteresowanie, a także naciski społeczne w kierunku przeciwdziałania mu,

Integracja społeczna – działania wspólnotowe oparte na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności, których celem jest dążenie do społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej, w którym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomagane są jednostki i grupy w realizacji ich życiowych celów,

Wykluczenie społeczne – brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich. Są to m.in.: publiczna edukacja, pośrednictwo pracy, ochrona pracy, transport publiczny i publiczny sektor mieszkaniowy, administracja publiczna, sektor pozarządowy i organizacje polityczne, rynek pracy, rynek dóbr konsumenckich, rynek usług telekomunikacyjnych, bankowych i innych, prywatna własność i przedsiębiorczość. Do grup najbardziej zagrożonych zjawiskiem wykluczenia społecznego należy zaliczyć: dzieci i młodzież ze środowisk zaniedbanych oraz wychowujących się poza rodziną, osoby bezrobotne, w tym w szczególności długotrwale oraz kobiety pozostające poza rynkiem pracy, kobiety samotnie wychowujące dzieci, ofiary patologii życia rodzinnego, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby żyjące w bardzo trudnych warunkach mieszkaniowych, niepełnosprawnych i przewlekle chorych, osoby psychicznie chore, starsze osoby samotne, osoby opuszczające zakłady karne, osoby należące do romskiej mniejszości etnicznej⁶,

Ubóstwo – to zjawisko społeczne o charakterze negatywnym, którego skutkiem jest rozpad więzi rodzinnych, zaburzenie w sferze pełnienia ról społecznych, a więc zaburzenie funkcjonowania rodziny. Zjawisko to niesie za sobą falę przestępczości oraz innych zachowań nieakceptowanych społecznie, np.

⁵ Zakres polityki społecznej – jest odpowiednikiem katalogu potrzeb uznawanych za ważne i wymagających zaspokojenia przez zorganizowaną akcję państwa i innych podmiotów społecznych. Do podstawowego katalogu potrzeb należą: praca zgodna z kwalifikacjami, odpowiedni dochód z pracy, bhp, ochrona zdrowia i pomoc w chorobie, odpowiednie warunki mieszkaniowe, możliwość wypoczynku i kulturalne spędzanie czasu wolnego od pracy. Ponadto sfera zainteresowań polityki społecznej rozciąga się na sprawy kształcenia zawodowego i upowszechniania kultury oraz walki ze zjawiskami patologii społecznej.

⁶ Pojęcie wykluczenia społecznego przyjęte w dokumencie Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski (NSIS). Zjawisko wykluczenia jest trudno definiowalne, gdyż mamy do czynienia z kilkoma nakładającymi się wymiarami marginalizacji. Najprościej ujmując wykluczenie społeczne polega na niepodejmowaniu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub wypadaniu z niej. Wykluczenie społeczne jest stanem samoutrwalającym się, którego przełamanie nie jest możliwe dopóki przeciwstawia się sobie swobodę działania i więzi społeczne, jednostkę i wspólnotę.

prostyucja wśród nieletnich⁷, w ujęciu absolutnym jest to stan niezaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, uznanych za minimalne w danym społeczeństwie i czasie. W ujęciu względnym jest to naruszenie zasad sprawiedliwości społecznej poprzez istnienie nadmiernego dystansu pomiędzy poziomem życia poszczególnych grup ludności,

Minimum socjalne – uwzględnia taki koszyk dóbr i usług, aby rodzina określonego typu mogła zaspokoić potrzeby biologiczne, kulturalne i społeczne, na poziomie uznanym za niezbędny. Stanowi kategorię mierzącą koszty utrzymania gospodarstw domowych, uwzględniając podstawowe potrzeby bytowo – konsumpcyjne. Jest ono traktowane jako podstawa określenia linii ubóstwa, jako granica wyznaczająca sferę niedostatku, poniżej której następuje deprivacja integracyjnych potrzeb człowieka i narasta zagrożenie wchodzenia w proces społecznego wykluczenia,

Minimum egzystencji – jest to dolne kryterium, w którym zakres i poziom zaspokojenia potrzeb wyznacza granica, poniżej której występuje biologiczne zagrożenie życia i rozwoju psychofizycznego człowieka. Uwzględnia ono jedynie te potrzeby, których zaspokojenie nie może być odłożone w czasie, gdyż konsumpcja niższa od poziomu wyznaczonego tą granicą prowadzi w dłuższym czasie do biologicznego wyniszczenia⁸,

Egzystencja godna człowieka – pojęcie kilkupaszczyznowe; oznacza dostęp jednostki do dóbr i usług niezbędnych dla jej życia oraz zdrowia osób pozostających na jej utrzymaniu; obejmuje ona również zapewnienie odpowiednich warunków życia. Oznacza również, że jednostka posiada wystarczające środki materialne, by zapewnić sobie i osobom pozostającym na jej utrzymaniu fizyczne istnienie, poza tym oznacza poczucie szczęścia i dobrobytu w takim stopniu, aby uwolnić jednostkę z destruktywnych stanów emocjonalnych, które przeszkadzają jej w wykonywaniu normalnych codziennych czynności i obowiązków lub stwarzają zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa jej samej lub innych. W sensie politycznym – oznacza, że jednostka posiada wystarczające możliwości i bezpieczeństwo polityczne, by zapewnić sobie i osobom pozostającym na jej utrzymaniu szanse egzystencji w sensie fizycznym, ekonomicznym, emocjonalnym i społecznym. W ujęciu społecznym – oznacza, że jednostka posiada zakres umiejętności społecznych potrzebnych do tworzenia stałych, harmonijnych i korzystnych interakcji z osobami dla niej znaczącymi, do tworzenia kontaktów społecznych i związków ze społeczeństwem w ogólności, co oznacza unikanie naruszania praw innych ludzi, unikanie ciągłych konfrontacji z systemem prawnym oraz wnoszenie własnego wkładu w ciągłe stabilizowanie i podtrzymywanie ładu społecznego, dzięki któremu wszyscy członkowie

⁷ Zjawisko ubóstwa dotyka coraz większą liczbę osób w Polsce i na świecie, ogarniając coraz to nowe kategorie ludzi z tzw. grup wysokiego ryzyka. Ubóstwo w Polsce istnieje od zawsze, od kiedy tylko istnieją klasy wyzyskiwane i wyzyskujące. Na przestrzeni wieków zmienił się jego wizerunek, a także podejście do niego reszty społeczeństwa.

⁸ Zgodnie z Narodową Strategią Integracji Społecznej wartość minimum egzystencji pozwala zorientować się w rozmiarach ubóstwa skrajnego w Polsce oraz wskazać na te grupy ludności, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji materialnej i powinny być przedmiotem szczególnego zainteresowania polityki społecznej.

społeczeństwa mogą mieć zapewnione równe szanse osiągnięcia godnego życia, niezależności osobistej i samostanowienia,

Osoba bezdomna – osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania,

Osoba samotna – osoba samotnie gospodarująca, niepozostająca w związku małżeńskim i nieposiadająca wstępnych i zstępnych,

Rodzina – osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące,

Praca socjalna – wszelkie działania typu prospołecznego, których celem jest podtrzymywanie, chronienie lub rozwijanie interesów jednostek, rodzin, grup i społeczności. Celem podejmowanych działań jest nie tylko łagodzenie skutków trudnej sytuacji, w jakiej znalazło się wiele jednostek i rodzin, ale również usuwanie przyczyn zaistniałej sytuacji oraz zapobieganie ich powstawaniu⁹,

Przemoc w rodzinie – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób w rodzinie, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą¹⁰.

2.4. METODOLOGIA PRACY NAD STRATEGIĄ

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew jest wzorem trwałych interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany lub poprawy wszelkich stanów rzeczy występujących w obrębie lokalnej społeczności, które oceniane są jako negatywne.

Strategia została opracowana zgodnie z obowiązującą powszechnie metodologią. Proces opracowania był procesem pracochłonnym i czasochłonnym. Składał się z następujących etapów:

- diagnostyczny – polegający na zdiagnozowaniu stanu obecnego, przeprowadzeniu spotkań i analiz,
- programowy – polegający na budowaniu założeń strategicznych, celów i zadań,
- wdrożeniowy – polegający na opracowaniu schematu realizacji zapisów strategii.

⁹ Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (Dz. U. Nr 64 z dnia 15 kwietnia 2004r., poz. 593 ze zmianami) praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

¹⁰ Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Dz. U. Nr 180 z 2005r., poz. 1493.

Do prac nad Strategią przystąpiono w roku 2005 na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Zarządzeniem Nr 313/IV/2005 Burmistrza Miasta i Gminy w Pleszewie z dnia 11 stycznia 2005r. powołano Zespół ds. opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych. Ze względu na specyfikę przedmiotu strategii z zakresie polityki społecznej oraz potrzebę dogłębnej analizy tematu do prac w zespole zapraszano specjalistów w dziedzinie służby zdrowia, rynku pracy i uzależnień, kadre kierowniczą jednostek organizacyjnych Miasta i Gminy, przedstawicieli środowisk i grup społecznych, instytucji, stowarzyszeń, związków i organizacji, przedstawicieli samorządów gminnych oraz wszelkich jednostek działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych Pleszewa. Dwukrotnie wysłano pisma do radnych Rady Miejskiej w Pleszewie z prośbą o włączenie się w prace nad opracowaniem strategii.

Zespół ds. opracowania strategii pracował w składzie:

1. Czesław Skowroński – przewodniczący Zespołu
2. Waldemar Szuszczyński – członek
3. Edward Kubisz – członek
4. Alicja Błaszczyk – członek
5. Alicja Sobkowiak – członek
6. Joanna Jezierska – członek
7. Łukasz Jaroszewski – członek
8. Adam Staszak – członek
9. Włodzimierz Kraska – członek
10. Alicja Rygiel – sekretarz.

Opracowanie Strategii poprzedziły spotkania w formie warsztatów roboczych, na których Zespół wypracował główne założenia dokumentu. Do współpracy zaproszono blisko 50 organizacji pozarządowych.

Diagnoza problemów społecznych występujących na terenie Miasta i Gminy Pleszew została sporządzona w oparciu o dane będące w dyspozycji Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie, Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, w oparciu o dane uzyskane z Powiatowego Urzędu Pracy, Komendy Powiatowej Policji, Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej oraz z innych instytucji, organizacji, związków, sołectw.

W oparciu o uzyskane materiały i informacje został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które powinny stać się przedmiotem szczególnej troski ze stron władz lokalnych i instytucji zajmujących się tą problematyką.

Przyjęta metodologia pozwoliła na zaangażowanie środowiska lokalnego w budowę strategii. Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania zasad polityki strukturalnej UE.

2.5. PRZESŁANKI WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW PROGRAMOWYCH

Konstruując Strategię Rozwiązywania Problemów Miasta i Gminy Pleszew oparto się o inne dokumenty strategiczne, których skutki będą, pośrednio lub bezpośrednio, dotyczyły mieszkańców gminy. Analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwoliła na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by ich założenia były kompatybilne i wpisywały się własnymi konstrukcjami programowymi w funkcjonującą już rzeczywistość formalno – prawną.

A/ Narodowa Strategia Spójności (NSS) (wcześniej – Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) to dokument strategiczny określający priorytety i obszary wykorzystania oraz system wdrażania funduszy unijnych w ramach budżetu Wspólnoty na lata 2007 – 2013. Projekt NSS opiera się na przyjętym przez Radę Ministrów w 2005 roku projekcie Narodowego Planu Rozwoju 2007 – 2013, który w przeciwieństwie do NSS nie jest dokumentem wymaganym przez Unię Europejską.

Celem strategicznym NSS jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski w ramach Unii Europejskiej i wewnątrz kraju.

B/ Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013 to dokument przyjęty przez Radę Ministrów 13 września 2005r. Strategia potwierdza priorytety przyjęte do realizacji w 2000 roku w zapisach Strategii Lizbońskiej, w której potwierdzono, że Europejski Model Społeczny opiera się na realizacji dwóch głównych celów: pełnego zatrudnienia i spójności społecznej. W tych dokumentach przyjmuje się, że odpowiednio zaprojektowana i wdrożona polityka społeczna stanowi inwestycję, która przynosi korzyści wszystkim obywatelom i całemu społeczeństwu. Działania zmierzające do integracji społecznej zwiększają potencjał rozwoju, a także sprzyjają zwiększaniu aktywności społecznej we wszystkich obszarach, m.in. na rynku pracy.

Celami Strategii Polityki Społecznej jest zbudowanie zintegrowanego systemu polityki państwa prowadzącej do ułatwienia wszystkim obywatelom równego dostępu do praw społecznych, poprawy warunków powstawania i funkcjonowania rodzin oraz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy zapewnieniu demokratycznego współuczestnictwa obywateli.

C/ Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS) to dokument przyjęty w czerwcu 2004 roku. Jego celem jest zidentyfikowanie obszarów wykluczenia społecznego oraz grup społecznych, które są w największym stopniu podatne, jak również tych, które doświadczają już ryzyka ubóstwa i wykluczenia społecznego. Priorytety NSIS zostały stworzone z perspektywą ich realizacji do roku 2010. Z nich to wynikają cele polityki integracji społecznej w Polsce i są one zbieżne z celami polityki Wspólnoty Europejskiej w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność

potwierdzając to podpisaniem w 2003 roku Wspólnego Memorandum Polski i UE o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

D/ Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej na lata 2004 – 2006 to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągania integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Ze względu na pogarszający się stopień realizacji praw społecznych w ostatnich latach, a więc zmniejszający się stopień integracji społecznej i zwiększającą się skalę i zasięg procesów wykluczania społecznego istotne jest zapewnienie w sposób trwały zasobów finansowych, kadrowych, lokalowych i rzeczowych instytucjom odpowiedzialnym za realizację praw społecznych.

W przyjętym Krajowym Planie Działania na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczaniu oraz wspierające grupy zagrożone w działaniach umożliwiających równy start dzieci i młodzieży,
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu,
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia,
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego jednocześnie przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia korzystających z usług społecznych świadczonych zarówno przez państwo, jak i organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami. W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy,
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie konsekwentnie realizują ich założenia.

E/ Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego określa zasady wykorzystania środków z Unii Europejskiej na rozwój regionalny. Jego celem strategicznym jest tworzenie warunków wzrostu konkurencyjności regionów oraz przeciwdziałania marginalizacji niektórych obszarów w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi gospodarczemu kraju, jako spójności ekonomicznej, społecznej i terytorialnej oraz integracji z Unią Europejską.

F/ Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku to dokument przyjęty przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego w grudniu 2005 roku. Strategia dotyczy obszarów, zagadnień, które są przedmiotem interwencji publicznej i formułuje cele dla działań podmiotów publicznych. Strategia jest nie tylko narzędziem jednoczenia kompetencji i zamierzeń podmiotów wewnętrznych, ale także instrumentem wywierania nacisku na publiczne podmioty zewnętrzne tak, by swe interesy na obszarze Wielkopolski realizowały zgodnie ze strategią regionalną.

G/ Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Wielkopolskiego na lata 2007 – 2013 to wstępny projekt dokumentu, który jest instrumentem realizującym działania zmniejszające dysproporcje gospodarcze, społeczne i terytorialne na terenie Wspólnoty. Pomoc Wspólnoty przeznaczona będzie na priorytetowe działania mające na celu promocję konkurencyjności i tworzenie miejsc pracy, przy uwzględnieniu celów wyznaczonych w Zintegrowanych Wytycznych dla Wzrostu i Zatrudnienia na lata 2005 – 2008, wynikających ze Strategii Lizbońskiej.

H/ Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2015 to dokument przyjęty przez Radę Powiatu w 2006 roku. Jest ona rozwinięciem działań oraz założeń programowych realizowanych w sferze pomocy społecznej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie od roku 1999. Zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, we współpracy z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w powiecie. Dokument ma w znacznym stopniu wspomóc praktycznie rozwiązania, które pozytywnie wpłyną na wzmocnienie lub wsparcie społeczności lokalnej na drodze do osiągnięcia pełnej samodzielności w życiu społecznym.

I/ Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew 2001 – 2015 to dokument strategiczny przyjęty przez Radę Miejską w styczniu 2001 roku. Realizacja zapisów strategicznych pozwoli na podniesienie poziomu życia mieszkańców, poprawę bezpieczeństwa publicznego, wypracowanie właściwych kierunków inwestowania oraz kierunków rozwoju gminy, lepszego dostosowania się Pleszewa do zmieniającego się otoczenia, w którym znajdują się zarówno szanse, jak i zagrożenia dla jego dalszego rozwoju, a także sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania gminą w krótkim, jak i długim horyzoncie czasowym.

J/ Wieloletni Plan Inwestycyjny to jeden ze strategicznych, średniookresowych dokumentów Miasta i Gminy Pleszew mający na celu skoordynowanie działań inwestycyjnych ze strategicznymi kierunkami rozwoju oraz dopasowaniem ich do możliwości finansowych jednostki samorządu terytorialnego. Dokument jest spójny z innymi dokumentami planistycznymi Miasta i Gminy (m.in. ze Strategią Rozwoju oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego). Jest 5-letnim planem kroczącym, aktualizowanym corocznie, pozwalającym na realizację głównych kierunków rozwoju gminy.

K/ Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Pleszew 2004 – 2006 jest jednym z dokumentów wymaganych w przypadku ubiegania się o środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Obowiązek posiadania tego dokumentu nakłada Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego. Plan

Rozwoju Lokalnego przedstawia sytuację społeczno – ekonomiczną Miasta i Gminy, formułuje cele i opisuje strategie zmierzające do osiągnięcia rozwoju społecznego. Plan szacuje również spodziewane efekty planowanych przedsięwzięć i wpływ na przebieg procesów rozwojowych, a także wskazuje kierunki zaangażowania środków funduszy strukturalnych i środków własnych Miasta i Gminy Pleszew.

III. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Część diagnostyczna zawiera diagnozę problemów społecznych Miasta i Gminy Pleszew. Opracowana została na podstawie materiałów, sprawozdań i informacji wszystkich instytucji i podmiotów zaangażowanych w politykę społeczną Miasta i Gminy.

3.1. PRZEDMIOT I ZAKRES DIAGNOZY

Przedmiotem diagnozy są poszczególne i charakterystyczne dla różnych grup społecznych Miasta i Gminy Pleszew problemy o najwyższym stopniu dolegliwości takie jak: ubóstwo, bezrobocie, bezdomność, niepełnosprawność, wielodzietność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, samotne wychowanie dzieci, starość, uzależnienia, przemoc w rodzinie oraz te wszystkie problemy, które wymagają podejmowania wszechstronnych działań w celu przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym w życiu jednostek i rodzin, poprawy ich warunków bytowych oraz wyrównywania różnic socjalnych w wielu obszarach aktywności społecznej.

Badaniem diagnozy objęto społeczeństwo Miasta Pleszewa oraz 28 wsi sołeckich. Diagnoza obejmuje sprawy związane z zapobieganiem powstawaniu niekorzystnych zjawisk w społeczeństwie poprzez rozszerzanie dostępu do informacji, zagospodarowanie czasu wolnego, propagowanie działań wolontarystycznych i samopomocowych.

Zakres diagnozy odnosi się do założeń rozwoju gminy przyjętych w dokumentach planistycznych, m.in. w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Pleszew i Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. I odnosi się do dwóch sfer identyfikacji uwarunkowań obecnej sytuacji związanych z:

- przepisami prawa nakładającymi na lokalny samorząd obowiązki realizowania zadań w obszarze pomocy społecznej oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- niezidentyfikowanymi instytucjonalnie kwestiami społecznymi określanymi przez nieformalne i formalne grupy społeczne.

Część merytoryczna diagnozy opiera się na szczegółowych sprawozdaniach przygotowanych przez jednostki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie, jednostki organizacyjne i instytucje podległe Powiatowi Pleszewskiemu, organizacje pozarządowe, związki, stowarzyszenia, sołectwa oraz instytucje pomocy społecznej działające na terenie Miasta i Gminy Pleszew oraz Powiatu Pleszewskiego.

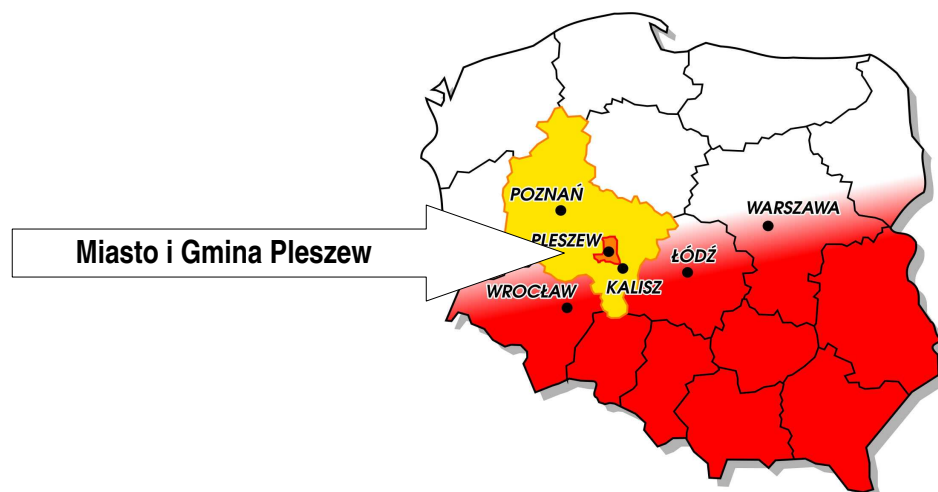
3.2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA I GMINY PLESZEW

Miasto i Gmina Pleszew położone są w centralnej Polsce, w południowej części województwa wielkopolskiego. Bliskość dużych ośrodków (około 90 km od stolicy województwa Poznania, 130 km od Wrocławia, 150 km od Łodzi) podnosi atrakcyjność gminy. Krzyżujące się tu szlaki komunikacyjne – dwie drogi krajowe nr 11 i 12 – świadczą o dostępności komunikacyjnej i korzystnym położeniu geograficznym Pleszewa.

Ponad 720-letnie Miasto łączy tradycję i nowoczesność, wykorzystując gospodarność, pracowitość i solidność swoich mieszkańców. Od roku 1999 Pleszew jest stolicą powiatu. Jako gmina rozbudowująca się, wykorzystująca swój bogaty potencjał ekonomiczny, gospodarczy i kulturalny, wysoko kwalifikowane kadry zapewniane przez bogatą sieć szkół, Pleszew jest dobrym, na wskroś europejskim, partnerem dla miast

zagranicznych. Należą do nich: niemieckie Westerstede i Spangenberg, francuskie Saint Pierre D'Oleron i belgijskie Morlanwelz.

Ze względu na dogodne położenie geograficzne i korzystny klimat dla rozwoju przedsiębiorczości chętnie lokują się tu małe i średnie przedsiębiorstwa, najczęściej firmy rodzinne. Na dzień 31 grudnia 2005 roku w ewidencji działalności gospodarczej zarejestrowanych było 2.401 podmiotów gospodarczych prywatnych.

Miasto Pleszew jest dążącym do nowoczesności, rozwijającym się miastem o charakterze przemysłowo – rolniczym. Stanowi ośrodek przemysłu maszynowego, drzewnego i spożywczego, a także centrum handlowo – usługowe dla okolicznych terenów o wysoko rozwiniętym rolnictwie i ogrodnictwie. Jest podzielone na 9 osiedli.

Gmina Pleszew jest podzielona na 28 sołectw, w których dominują gospodarstwa indywidualne. Powierzchnia użytków rolnych zajmuje ok. 13.549 ha, co stanowi około 81% powierzchni ogólnej gminy oraz 0,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych województwa wielkopolskiego. Składają się na nią:

- grunty orne – 12.571 ha,
- użytki zielone (łąki i pastwiska) – 880 ha,
- sady – 98 ha.

Lasy i grunty leśne zajmują 2.609 ha (14,48% powierzchni gminy), a pozostałe grunty i nieużytki zajmują powierzchnię 1.833 ha, co stanowi 10,17% powierzchni gminy. Dobrze rozwinięte jest ogrodnictwo, a zwłaszcza uprawa pieczarek, ogórków, pomidorów i kwiatów. Uprawy szklarniowe zajmują ponad 15% powierzchni upraw.

Na powierzchni 180,33 km² Miasto i Gminę zamieszkuje, wg stanu na dzień 31 grudnia 2005 roku, 29.813 mieszkańców, wśród których:

- 14.555 stanowią mężczyźni,
- 15.258 to kobiety.

Oznacza to, że na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet. Gęstość zaludnienia wynosi 165 osób na 1 km².

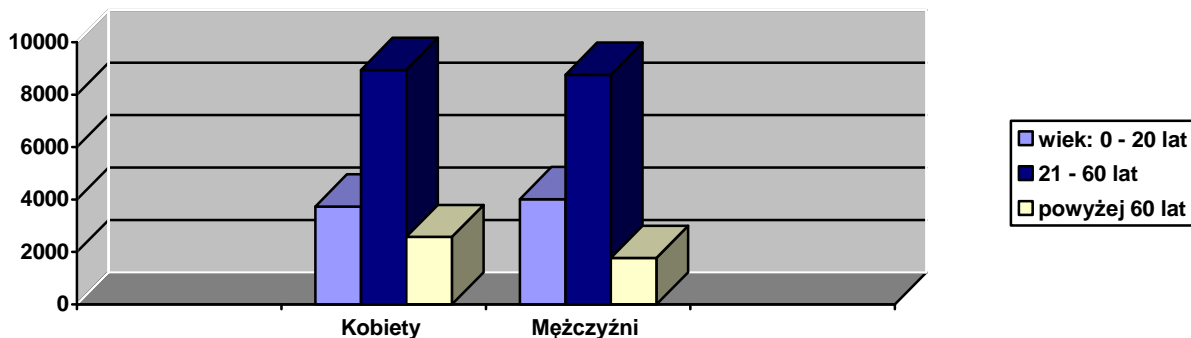
Tabela 1: Liczba ludności w Mieście i Gminie Pleszew według płci

	MIASTO	GMINA
Liczba ludności ogółem	17.974	11.839
MEŹCZYŹNI		
Wiek: 0 – 20 lat	2.226	1.791
21 – 60 lat	5.236	3.525
Powyżej 60 lat	1.147	630
RAZEM	8.609	5.946
KOBIETY		
Wiek: 0 – 20 lat	2.128	1.609
21 – 60 lat	5.550	3.398
Powyżej 60 lat	1.687	886
RAZEM	9.365	5.893

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie

Z danych wynika, że dominującą grupą wśród mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew stanowią osoby w wieku produkcyjnym (59,4%), na kolejnym miejscu znajdują się osoby w wieku przedprodukcyjnym (26%), najmniejszy odsetek zaś stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym (14,6%). Uznać można więc, że Pleszew jest miastem ludzi młodych, stanowią oni bowiem ponad 85% całej populacji. Obserwuje się jednak tendencję spadkową w zakresie liczby urodzeń, co może w przyszłości wpłynąć niekorzystnie na strukturę demograficzną Gminy.

Wykres 1: Struktura wiekowa mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew na dzień 31 grudnia 2005 roku

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie

Tabela 2: Osoby zameldowane na pobyt czasowy w Mieście i Gminie Pleszew

	2003	2004	2005
Miasto	356	347	382
Gmina	135	145	147
RAZEM	491	492	529

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie

Jak wynika z analizy danych, coraz więcej osób melduje się tymczasowo na terenie Miasta i Gminy Pleszew, zaś coraz mniej osób pozostaje w Pleszewie na stałe. W roku 2003 na pobyt stały zameldowanych było 29.923 osoby, w roku 2004 – 29.910 osób, zaś w roku 2005 – 29.813 osób.

Tabela 3: Urodzenia, zgony, małżeństwa, przyrost naturalny w Mieście i Gminie Pleszew

	2003	2004	2005
Urodzenia	303	298	297
Zgony	273	304	274
Przyrost naturalny	30	- 6	23
Współczynnik dzietności	1,11	0,98	1,08
Zawierane małżeństwa	185	195	191

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie, Urząd Stanu Cywilnego w Pleszewie

Porównując przyrost naturalny w ostatnich latach, można stwierdzić, że jest on dodatni, co wskazuje na poprawę tego zjawiska. W latach 90-tych bowiem wykazywał on wartości ujemne. Zmienia się również saldo migracji mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew. Zauważalny jest coraz mniejszy odsetek ludności napływowej do Pleszewa oraz coraz większy poziom migracji odpływowej z Pleszewa.

Tabela 4: Migracja ludności Miasta i Gminy Pleszew

	2003	2004	2005
Migracja wewnętrzna	693	678	594
Migracja zewnętrzna (do Pleszewa)	221	258	230
Migracja zewnętrzna (z Pleszewa)	229	230	263

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Pleszewie

3.3. PLACÓWKI POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejsko – gminne instytucje infrastruktury społecznej zaangażowane w proces budowania polityki społecznej Pleszewa w sposób spójny, komplementarny i funkcjonalny realizują swoje zadania zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców. Rosnąca nierównowaga między wymogami płynącymi ze środowiska społecznego i możliwościami sprostania tym oczekiwaniom przez jednostki i grupy społeczne tworzy barierę efektywności sektora publicznego, którego przedstawicielem jest samorząd lokalny. Wiele wskazuje na to, że polityka społeczna samorządu najbliższych lat nie będzie efektywna bez wykorzystania potencjału organizacji

pozarządowych oraz wszelkich przedstawicieli sektora nieformalnego, w tym sieci powiązań rodzinno – przyjacielskich czy sąsiedzkich.

Uwzględniając odmienności w charakterze i zasadach działania władz publicznych i organizacji pozarządowych przyjmuje się za niezbędne konieczność poszukiwania wspólnych płaszczyzn współpracy na zasadzie partnerstwa.

Instytucje i organizacje oferujące pomoc i wsparcie jednostkom i grupom społecznym znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej zaprezentowano wybiórczo, skupiając się na najistotniejszych kreatorach lokalnej polityki społecznej.

A/ Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (MGOPS), ul. Targowa 1, Pleszew – to jednostka budżetowa Miasta i Gminy powołana w celu realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej. Celem działania MGOPS jest rozpoznanie, analiza i ocena potrzeb jednostkowych i środowiskowych, organizowanie i realizowanie wynikających z tego rozpoznania potrzeb, a także inspirowanie działalności innych sił społecznych działających w sferze pomocy społecznej. Realizacja celów działania MGOPS następuje poprzez wykonywanie zadań własnych gminy, zadań zleconych gminie przez administrację rządową, a w szczególności:

- udzielanie schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych celowych,
- przyznawanie pomocy rzeczowych,
- przyznawanie pomocy w naturze na ekonomiczne usamodzielnienie,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków i pożyczek na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pokrywanie wydatków na świadczenia społeczne, w szczególności dla osób bezdomnych i innych, które nie mają żadnych źródeł utrzymania i nie są objęte ubezpieczeniem społecznym,
- praca socjalna,
- udzielenie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- sprawienie pogrzebu,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych, renty socjalnej, przysługujących dodatków do świadczeń,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych, gwarantowanych okresowych i specjalnych okresowych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej,

- przyznawanie zasiłku w formie biletu kredytowego,
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych przysługujących na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego,
- realizację zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej bądź innych ustaw mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin po zapewnieniu odpowiednich środków.

W MGOPS działają następujące komórki organizacyjne: Sekcja Pomocy Środowiskowej, Sekcja Świadczeń, Sekcja Usług Opiekuńczych i Specjalistycznych, Sekcja Dodatków Mieszkaniowych, Sekcja Świadczeń Rodzinnych, Sekcja Księgowości. Każda z nich realizuje zadania wpisane w Regulamin Organizacyjny MGOPS, w przypadku prowadzenia spraw wchodzących w zakres kilku komórek mają one obowiązek współdziałać ze sobą.

B/ Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS), ul. Kazimierza Wielkiego 7, Pleszew – to gminna placówka samopomocowa przeznaczona dla osób: wykazujących zaburzenia psychotyczne, chorych psychicznie, którzy nie wymagają leczenia szpitalnego, niepełnosprawnych intelektualnie, w tym upośledzonych umysłowo, wykazujących inne zaburzenia psychiczne, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych.

ŚDS zajmuje pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 245,89 m². Przeznaczony jest dla 30 dorosłych kobiet i mężczyzn. Obecnie na jednego podopiecznego ŚDS przypada 8,19 m², każdy podopieczny ma swojego terapeutę prowadzącego. Pobyt w ŚDS przewidziany jest na okres od 6-ciu do 12-tu miesięcy z możliwością przedłużenia kontraktu. ŚDS funkcjonuje pięć razy w tygodniu (od poniedziałku do piątku) w godzinach od 7.00 – 16.00. Zajęcia organizowane są w grupach i podgrupach. Podopiecznym zapewnia się odrębne programy rehabilitacyjne, niektóre zajęcia są prowadzone wspólnie dla wszystkich podopiecznych.

Postępowanie rehabilitacyjne w ŚDS obejmuje: opracowanie indywidualnego planu postępowania rehabilitacyjnego, samo postępowanie oraz notatki z przebiegu tego postępowania. Indywidualny plan postępowania rehabilitacyjnego opracowuje psycholog, a wdraża go terapeuta prowadzący. Podopieczny wyraża pisemną zgodę na postępowanie rehabilitacyjne.

Postępowanie rehabilitacyjne obejmuje treningi, terapie zajęciowe oraz poradnictwo, w następującym zakresie:

- trening umiejętności życia codziennego: pranie, prasowanie, przygotowywanie posiłków, gospodarowanie pieniędzmi, dbanie o higienę osobistą, o wygląd zewnętrzny, o czystość i porządek,
- trening umiejętności społecznych i interpersonalnych: nawiązywanie kontaktów społecznych, aktywność i odpowiedzialność, wiara we własne możliwości, współpraca i komunikacja w grupie, prowadzenie i podtrzymywanie rozmowy,

- trening umiejętności spędzania wolnego czasu: audycje radiowe, telewizyjne, filmy, kino, muzeum, książka, prasa, turystyka, imprezy kulturalne, sportowe, towarzyskie,
- terapia zajęciowa: plastyczna (w tym twórczość na bazie programów komputerowych), muzyczna, krawiectwo, prace ogrodnicze, rehabilitacja ruchowa, obsługa komputera (w tym dostęp i praktyczne korzystanie z Internetu), kulinarna, hipoterapia (w tym nowatorskie metody rehabilitacji), biblioterapia (w tym oparta o korzystanie z elektronicznych nośników informacji - płyty CD),
- poradnictwo psychologiczne – terapia indywidualna,
- poradnictwo socjalne,
- samodzielne poruszanie się po urzędach i innych instytucjach.

C/ Dzienny Dom Pomocy (DDP), ul. Bolesława Krzywoustego 3, Pleszew – to jednostka skierowana do osób starszych – emerytów i rencistów. Czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 16.00. Z usług DDP korzysta miesięcznie około 50 osób. Zasadniczym zadaniem Dziennego Domu jest wydawanie obiadów podopiecznym w stołówce. Pozostałymi zadaniami są: rehabilitacja, terapia zajęciowa, zapewnienie dostępu do kultury, oświaty i rekreacji, zapewnienie spokoju i bezpieczeństwa na terenie Domu oraz opieka w czasie zajęć organizowanych poza Domem, pośrednictwo i pomoc w rozwiązywaniu problemów życia codziennego. Dom prowadzi działania w różnych kierunkach w celu zadowolenia wszystkich podopiecznych według ich zainteresowań i potrzeb. W ramach bieżącej działalności organizowane są spotkania, wieczorki, zabawy okolicznościowe, święta itp.

Głównym celem DDP jest więc zapewnienie całodziennego pobytu, podstawowych świadczeń opiekuńczych, rekreacyjno – kulturalnych osobom, które ze względu na ich wiek, stan zdrowia, sytuację życiową, warunki mieszkaniowe, rodzinne i materialne kwalifikują się do korzystania z tej formy pomocy.

D/ Świetlica Socjoterapeutyczna, ul. Kazimierza Wielkiego 7, Pleszew – wchodzi w skład zespołu samodzielnych jednostek funkcjonujących w obiekcie zwanym potocznie Centrum Samopomocowym. Czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. od 12.30 do 16.30 i prowadzona jest przez członków Stowarzyszenia Profilaktyki Społecznej i Wspierania Rozwoju w Pleszewie.

E/ Kompleks Mieszkaniowy Interwencji Kryzysowej, ul. Kazimierza Wielkiego 7, Pleszew – zajmuje pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 69,25 m². Są to dwa samodzielne mieszkania z oddzielnym wejściem do wspólnego korytarzyka. Kompleks przeznaczony jest do czasowego (max. 48 godz.) odizolowania ofiar przemocy w rodzinie od sprawcy przemocy. Pomieszczenia Kompleksu, w okresie braku zapotrzebowania na realizację jego celów statutowych, wykorzystywany jest przez Świetlicę Środowiskową.

F/ Gminny Inspektor ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, siedziba którego mieści się w obiekcie Centrum Samopomocowym przy ul. Kazimierza Wielkiego 7, Pleszew – współwykorzystuje pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 72,98 m². Realizuje on i pilotuje zadania z

zakresu prowadzenia działań związanych z profilaktyką oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, a także integracji społecznej osób uzależnionych na terenie Miasta i Gminy Pleszew w oparciu o Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

G/ Telefon Zaufania i Punkt Konsultacyjny, ul. Kazimierza Wielkiego 7, Pleszew – zajmuje pomieszczenie o łącznej powierzchni 6,24 m². Telefon i Punkt czynne są od poniedziałku do piątku w godz. od 18.00 do 21.00. Przeznaczony jest dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz dla ofiar przemocy w rodzinie. Personel stanowi 12 osób, w tym: psychiatra, dwóch psychologów, kurator sądowy, dwóch pedagogów, pracownik socjalny, dwóch terapeutów uzależnień, terapeuta ds. narkomanii, przedstawiciel grupy AA, przedstawiciel grupy współuzależnionych. Do zadań personelu należy m.in.: wysłuchanie potrzebujących, udzielenie kompetentnej informacji o miejscu pomocy, wzmocnienie nadziei na skuteczne rozwiązanie problemu, zmniejszenie poczucia osamotnienia i niezrozumienia, zwiększenie świadomości praw osobistych, pozyskanie sojuszników, danie możliwości poczucia ulgi w napięciu emocjonalnym.

H/ Dom Chleba, ul. Kazimierza Wielkiego 7, Pleszew – czynny jest w każdy piątek w godz. od 11.00 do 13.00 i zajmuje pomieszczenie o powierzchni 9,23 m². W Domu, osobom najbardziej potrzebującym z terenu Miasta i Gminy Pleszew, wydawany jest chleb i inne produkty żywnościowe pozyskane od darczyńców. Dom Chleba obsługują osoby z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Kwestiami pomocy społecznej i opieki zajmują się również instytucje i placówki powiatowe, m.in.: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie oraz działające przy nim: Ośrodek Wsparcia dla Osób Niepełnosprawnych Intelktualnie, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Powiatowa Świetlica Środowiskowa dla Młodzieży Dojeżdżającej, Rodzinny Dom Dziecka w Białobłotach, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, a także Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych, Domy Pomocy Społecznej, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

3.3.1. ORGANIZACJE, ZWIĄZKI, STOWARZYSZENIA

Organizacje pozarządowe, stanowiące trzeci, obok publicznego i prywatnego, sektor społeczeństwa są znaczącą częścią każdego efektywnie i demokratycznie funkcjonującego państwa i społeczeństwa. Dostarczają usług obywatelom, nierzadko wypełniając lukę, której nie zapełnia sektor publiczny i rynkowy. Realizują zadania, które wynikają z polityki państwa, lub te, których mimo istniejącego zapotrzebowania ani podmioty publiczne, ani prywatne zorientowane na zysk, nie podejmują.

Jedną z zasadniczych tendencji współczesnej polityki społecznej jest zwiększająca się współpraca władz samorządowych ze strukturami organizacji pozarządowych, których liczne formy i procedury współpracy ciągle się rozszerzają. Ich uzupełniająca rola i zakres dziedzin działalności stale się rozwija. Działające na

terenie Miasta i Gminy Pleszew organizacje odzwierciedlają wiele płaszczyzn polityki społecznej. W Strategii przedstawiono reprezentację kilkudziesięciu stowarzyszeń i związków.

A/ Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Koło Pleszewskie – to niezależna katolicka organizacja dobroczynna pożytku publicznego, której celem jest niesienie pomocy osobom bezdomnym i ubogim – w duchu Patrona, św. Brata Alberta. Istotą tego działania jest odbudowa godności człowieka. Na terenie Pleszewa swoją działalność Koło rozpoczęło w 1996 roku. Ośrodek po rozbudowie jest schroniskiem dla bezdomnych mężczyzn bez granic wiekowych, który dysponuje 35 miejscami noclegowymi i pełni dyżury całodobowe. Schronisko prowadzi kompleksową działalność opiekuńczą, a także prowadzi bezpłatne rozdawnictwo rzeczy używanych ludziom ubogim z Miasta i Gminy Pleszew (współpracując z Akcją Katolicką działającą przy Parafii p.w. Ścięcia Św. Jana Chrzciciela). Towarzystwo realizuje programy wychodzenia z bezdomności (ostatni w roku 2005) finansowane ze środków Urzędu Wojewódzkiego¹¹.

B/ Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – to organizacja pozarządowa dobrowolna, samodzielna, neutralna pod względem politycznym, wyznaniowym, etnicznym i rasowym. Jego działalność oparta jest na pracy społecznej ogółu członków. Związek działa na rzecz: reprezentowania interesów środowiska emerytów i rencistów wobec organów administracji samorządowej, popularyzowania ich problemów w społeczeństwie, poprawy warunków socjalno – bytowych emerytów i rencistów. Związek współpracuje z organami władzy samorządowej, organizacjami społecznymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz emerytów i osób niepełnosprawnych. Związek prowadzi działalność charytatywną, organizuje wycieczki krajoznawcze, pielgrzymki, pikniki, wieczorki taneczne, spotkania z okazji Dni Seniora i Inwalidy oraz inne imprezy integracyjne, Kluby Seniora i zespoły artystyczne.

Zarząd Rejonowy w Pleszewie obejmuje swoją działalnością 5 kół osiedlowych na terenie Miasta oraz 6 kół gminnych w: Czerminie, Chocz, Dobrzycy, Gizałkach i Gołuchowie oraz Kluby Seniora: dwa w Pleszewie oraz w: Gołuchowie, Dobrzycy i Chocz¹².

C/ Stowarzyszenie „Zdrowie i Życie” – to stowarzyszenie powstałe w kwietniu 1999 roku jako konsekwencja potrzeb środowiska na badania profilaktyczne kobiet pod kątem zagrożeń rakiem i innymi chorobami kobiecymi. Główne cele stowarzyszenia to m.in.: gromadzenie środków na zakup specjalistycznej aparatury medycznej służącej diagnozowaniu chorób nowotworowych oraz gromadzenie artykułów żywnościowych i przekazywanie ich rodzinom najbardziej potrzebującym – Bank Żywności, upowszechnienie wiedzy o chorobach nowotworowych, współdziałanie w inicjowaniu i koordynacji ochrony zdrowia społeczności lokalnej, inicjowanie i pomoc w badaniach profilaktyki stomatologicznej wśród dzieci i młodzieży, udzielanie pomocy osobom zagrożonym utratą życia, prowadzenie poradnictwa w zakresie profilaktyki zdrowotnej, szczepienia profilaktyczne przeciw grypie i innym chorobom zakaźnym dzieci i młodzieży, profilaktyka

¹¹ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta

¹² Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Przewodniczącego Zarządu Rejonowego Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów Adama Pyszkowskiego

uzależnień: narkomania, alkoholizm, pomoc w rozwiązywaniu problemów bezdomnych na terenie Miasta i Gminy Pleszew¹³.

D/ Polski Związek Niewidomych – to stowarzyszenie wyższej użyteczności publicznej, które zrzesza niewidomych i słabo widzących z terenu Miasta Pleszewa i powiatu pleszewskiego. Celem Koła PZN w Pleszewie jest opieka prawna w formie udzielania porad prawnych i informacji o wszelkich zmianach w przepisach prawnych, a także działalność socjalna, organizacja spotkań integracyjnych, wycieczek turystycznych z niewidomymi i osobami ze złożoną niepełnosprawnością oraz osobami słabo widzącymi¹⁴.

E/ Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – to stowarzyszenie utrzymujące się wyłącznie z darowizn i dotacji. Głównym celem działania organizacji jest troska o jakość warunków życia dziecka, jego rozwój, bezpieczeństwo i godność, a w szczególności: ochrona dzieci przed patologią społeczną, przemocą i złym traktowaniem, udzielanie pomocy rodzinom w sprawowaniu opieki nad dzieckiem, prowadzenie edukacji i innych działań w zakresie profilaktyki uzależnień (w szczególności narkomanii i alkoholizmu), organizacja i zagospodarowanie czasu wolnego wakacyjnego, upowszechnianie sportu i rekreacji, krajoznawstwa, promowanie twórczości artystycznej, organizacja działań na rzecz integracji dzieci i młodzieży zdrowej i niepełnosprawnej, prowadzenie działalności charytatywnej na rzecz pomocy dzieciom¹⁵.

F/ Stowarzyszenie Pomocy Rodzinom Zagrożonym i Osobom Niepełnosprawnym oraz Współpracy z Zagranicą – to organizacja non – profit działająca od sierpnia 1999 roku. Liczy 56 członków. W ramach realizacji celów statutowych stowarzyszenie działa na rzecz dzieci z rodzin zagrożonych oraz dzieci niepełnosprawnych, rodzin zagrożonych uzależnieniami o niskim statusie materialnym oraz współpracy z zagranicą. Zadaniem stowarzyszenia są: wprowadzenie przejętych z zagranicy nowych metod i form rehabilitacji i nauczania osób niepełnosprawnych, udoskonalenie Warsztatów Terapii Zajęciowej poprzez wprowadzenie nowych metod pracy, zakup nowoczesnego sprzętu do rehabilitacji leczniczej, tworzenie Zakładów Aktywizacji Zawodowej i świetlic środowiskowych na terenie powiatu pleszewskiego, objęcie terapią leczniczą i edukacją dzieci niepełnosprawnych w wieku przedszkolnym, tworzenie programów celowych dla stworzenia szerszego rynku pracy dla osób niepełnosprawnych, tworzenie wolontariatu dotyczącego pomocy i opieki nad dziećmi i młodzieżą w rodzinach patologicznych, pomoc materialna i rzeczowa rodzinom zagrożonym, wielopłaszczyznowa integracja obywateli, jednostek samorządu terytorialnego i instytucji pomocy społecznej z podobnymi jednostkami w krajach Unii Europejskiej¹⁶.

G/ Wspólnota „Wiara i Światło” – to działająca przy parafii św. Floriana w Pleszewie część ruchu „Wiara i Światło” powstała w grudniu 1992 roku. Skupia około 50 członków, w tym 20 niepełnosprawnych.

¹³ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Prezesa Stowarzyszenia „Zdrowie i Życie” Włodzimierza Kołtuniewskiego

¹⁴ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Przewodniczącą Koła Polskiego Związku Niewidomych Annę Drzewiecką

¹⁵ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Prezesa Zarządu Miejsko – Gminnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Władysława Kaźmierczak

¹⁶ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Prezesa Stowarzyszenia Pomocy Rodzinom Zagrożonym i Osobom Niepełnosprawnym oraz Współpracy z Zagranicą Grażynę Kaczmarek

Wspólnota działa na rzecz osób upośledzonych umysłowo, które ze względu na swoje upośledzenie skazane są na przebywanie w kręgu swych najbliższych i nie mają szans na poznanie innych sfer życia. Wspólnota jest miejscem, gdzie osoba upośledzona jest w pełni akceptowana, rodzice doznają wsparcia, wymieniają się doświadczeniami w opiece nad dziećmi, młodzież zaprzyjaźnia się z osobami niepełnosprawnymi i udziela pomocy. Członkowie wspólnoty biorą udział w spotkaniach regionalnych, krajowych i międzynarodowych, rekolekcjach i pielgrzymkach¹⁷.

H/ Polski Czerwony Krzyż – to organizacja, która swoim zasięgiem obejmuje gminy powiatu pleszewskiego. W strukturach PCK działa 25 szkolnych kół PCK, 3 kluby Honorowego Dawcy Krwi, 2 koła terenowe i zakładowe PCK. Rejon działania Zarządu Rejonowego PCK skupia 478 członków i około 900 wolontariuszy. Do głównych zadań PCK należy świadczenie pomocy w formie: dofinansowania dożywiania dzieci uczestniczących w półkoloniach, organizacji wyprawek szkolnych, gwiazdek dla dzieci, paczek świątecznych, organizacji wigilii dla osób samotnych i bezdomnych, organizacji pomocy ofiarom klęsk żywiołowych, katastrof w kraju i za granicą. W ramach edukacji na temat bezpiecznych zachowań oraz zapobiegania klęskom i katastrofom, PCK organizuje konkursy, pogadanki o wzajemnej pomocy, życzliwości, bezpiecznych zabawach, umiejętności udzielania pierwszej pomocy w razie zagrożeń życia, organizuje eliminacje zespołów pierwszej pomocy. W ramach zapobiegania uzależnieniom, profilaktyki chorób cywilizacyjnych i promocji zdrowia PCK organizuje Rejonową Olimpiadę Promocji Zdrowia Stylu Życia, konkursy, apele, happeningi o AIDS, HIV, szkodliwości nałogów, propaguje krwiodawstwo¹⁸.

I/ Zgromadzenie Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny – to zgromadzenie zakonne, które realizując cele statutowe „wypełnia ideę służenia Bogu i ludziom, zwłaszcza najbardziej potrzebującym. Dlatego posługiwanie ewangeliczne Zgromadzenia w Kościele obejmuje szczególnie wychowanie dzieci i młodzieży, opiekę nad chorymi i biednymi, a także różne formy pracy parafialnej i charytatywnej”. W ramach działalności edukacyjno – wychowawczej Zgromadzenie prowadzi 3 ochronki, warsztaty nauki zawodu dla uczniów Technikum Gastronomicznego w Pleszewie, katechezę w szkole podstawowej i Liceum Ogólnokształcącym, organizuje półkolonie dla dzieci. Działając na rzecz chorych i biednych, Zgromadzenie prowadzi Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy, kuchnię dla ubogich i pielęgniarstwo środowiskowe¹⁹.

J/ Stowarzyszenie Rozwoju Młodych „Odyseja” – to stowarzyszenie działające od 2004 roku. Członkowie to głównie absolwenci szkół wyższych, studenci, młodzi artyści, jak zespół rockowy Etanis. Celem stowarzyszenia jest zaktywizowanie społeczności lokalnej do działań o charakterze oświatowym, kulturowym i artystycznym. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez następujące formy: prowadzenie działalności

¹⁷ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Alicję Witek i Tomasza Krakowskiego ze Wspólnoty „Wiara i Światło”

¹⁸ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Zarząd Rejonowy Polskiego Czerwonego Krzyża w Pleszewie

¹⁹ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez s. Reginę Olbrich ze Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Niepokalanego Poczęcia NMP

szkoleniowej, edukacyjnej i informacyjnej, wspieranie inicjatyw lokalnych, współpracę z organizacjami społecznymi, ośrodkami kultury, szkołami, współdziałanie z organizacjami społecznymi z innych krajów, prowadzenie działalności wychowawczej, promowanie młodych talentów, organizowanie przedsięwzięć kulturowych, koncertów, festiwali, warsztatów i przeglądów muzycznych, warsztatów plastycznych, fotograficznych i językowych, plenerów i wystaw artystycznych oraz poprzez wolontariat. Stowarzyszenie zorganizowało wiele przedsięwzięć dla młodzieży i osób niepełnosprawnych, wychowanków Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie, dzieci i młodzieży z rodzin potrzebujących, ubogich i patologicznych, młodzieży będącej pod nadzorem kuratora sądowego²⁰.

3.4. PŁASZCZYZNY POMOCY SPOŁECZNEJ

Zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew są lokowane w kilku płaszczyznach, których zasięg pozwoli przełamać ugruntowaną bierność społeczną stanowiącą społeczny koszt transformacji ustrojowej, związany m.in. ze wzrostem ubóstwa, bezrobociem wynikającym z restrukturyzacji gospodarki i nieskutecznym często systemem zabezpieczenia socjalnego.

Niekorzystna sytuacja na pleszewskim rynku pracy, pauperyzacja mieszkańców, nasilanie się problemów społecznych powoduje, że w Pleszewie coraz więcej osób nie radzi sobie we własnym zakresie z zaspokajaniem podstawowych potrzeb bytowych oraz rozwiązywaniem codziennych problemów. Obszar działań pomocy społecznej realizowanej przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej podzielony jest na 12 rejonów, w tym 5 rejonów wiejskich i 7 rejonów miejskich. Zgodnie z danymi MGOPS w roku 2005 z różnych form pomocy skorzystało 2.715 osób. Najczęstszym powodem udzielania pomocy osobom i ich rodzinom jest:

- ubóstwo środowisk w stosunku do wszystkich rodzin objętych pomocą społeczną – 2.651 osób, co stanowi około 98% ogółu korzystających z pomocy,
- bezrobocie – 634 osoby (23%),
- niepełnosprawność – 341 osób (12,6%),
- długotrwała choroba – 283 osoby (10,4%),
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, w tym: rodziny niepełne – 78 osób (2,9%), rodziny wielodzietne – 244 osoby (9%),
- bezdomność – 17 osób (0,6%),
- przemoc w rodzinie – 5 osób (0,2%),
- alkoholizm – 22 osoby (0,8%).

²⁰ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Prezesa Stowarzyszenia Rozwoju Młodych „Odyseja” Marcina Woldańskiego

Należy zwrócić uwagę, że w coraz większej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej występuje więcej niż jeden problem, a wiele z nich należy uznać jako środowiska wieloproblemowe, które najbardziej narażone są na zjawisko wykluczenia społecznego.

3.4.1. Opieka nad rodziną i dzieckiem

W polityce społecznej Miasto i Gmina Pleszew zwraca szczególną uwagę na kwestie dziecka i rodziny. Dzieje się tak dlatego, że dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu różnych zagrożeń cywilizacyjnych.

Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej systematycznie obejmuje swoją pomocą wiele środowisk (pod tym pojęciem należy rozumieć osoby samotne lub rodziny), ich liczba w różnych latach się zmienia. Od roku 2004 zauważalna jest tendencja wzrostowa liczby rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. W porównaniu z rokiem 2005 liczba klientów Ośrodka wzrosła o 89 środowisk, czyli o 3,6%.

Tabela 5: Udzielana pomoc społeczna

	2003	2004	2005
Ilość osób	3.255	2.974	2.715
Ilość rodzin	2.717	2.471	2.560

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Tabela 6: Dożywianie dzieci w szkołach

	2003	2004	2005
Ilość osób	986	991	997
Ilość rodzin	549	535	562

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Kwestia dziecka w obecnej polityce społecznej dotyczy wielu płaszczyzn jej działania. W Konwencji o prawach dziecka uznano, że dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnego szczęścia, miłości i zrozumienia. Powinno być także w pełni przygotowane do życia w społeczeństwie poprzez wychowanie w duchu pokoju, godności, tolerancji, wolności, równości i solidarności. W obszarze usług społecznych, którego zadaniem jest tworzenie możliwości i poprawa warunków optymalnego rozwoju dziecka, wspieranie funkcjonowania rodziny oraz wyrównywanie dysfunkcji w zachowaniach osób bądź sytuacjach społecznych, tradycyjnie rozróżnia się opiekę nad dziećmi o specjalnych potrzebach oraz opiekę nad dziećmi z problemami psychospołecznymi, osobami uzależnionymi i pozostającymi w konflikcie z prawem.

Tabela 7: Świadczenia rodzinne

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadcz.	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2003 rok					
Zasiłki z tytułu ochrony macierzyństwa ogółem, w tym:	130	550	147.538	130	493
macierzyński zasiłek okresowy dla matki dziecka	130	455	126.835	130	493
macierzyński zasiłek jednorazowy dla matki dziecka	94	95	20.703	94	364
Zasiłki rodzinne	49	532	25.554	34	107
2004 rok					
Zasiłki rodzinne z dodatkami	-	26.506	2.352.687,80	-	-
Zasiłki rodzinne	-	16.708	755.447,70	-	-
Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym z tytułu:	-	9.798	1.597.240,10	-	-
urodzenia dziecka	-	62	31.000	-	-
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	-	1.096	442.409,10	-	-
Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego czasu jej pobierania	-	97	37.718	-	-
samotnego wychowywania dziecka	-	5.367	866.653	-	-
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	-	981	65.100	-	-
rozpoczęcie roku szkolnego	-	1.292	116.280	-	-
podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	-	903	38.080	-	-
Zasiłki pielęgnacyjne	-	1.591	229.107,15	-	-
Świadczenia pielęgnacyjne	-	537	222.782	-	-
Świadczenia opiekuńcze	-	2.128	451.889,15	-	-
2005 rok					
Wypłacone zaliczki alimentacyjne	-	828	164.950	-	-
Zasiłki rodzinne z dodatkami	-	53.222	4.024.868	-	-
Zasiłki rodzinne	-	34.832	1.566.578	-	-
Dodatki do zasiłków rodzinnych w tym z tytułu:	-	18.390	2.458.290	-	-
urodzenia dziecka	-	146	73.000	-	-
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	-	1.605	630.850,20	-	-
Samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego czasu jej pobierania	-	140	55.782	-	-
samotnego wychowywania dziecka	-	5.979	1.056.997,80	-	-
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	-	2.158	144.400	-	-
rozpoczęcie roku szkolnego	-	2.670	240.300	-	-
podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	-	3.264	135.560	-	-
Zasiłki pielęgnacyjne	-	4.237	610.128	-	-
Świadczenia pielęgnacyjne	-	821	344.652	-	-
Świadczenia opiekuńcze	-	5.058	954.780	-	-

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Analizując sytuację rodzin w Mieście i Gminie Pleszew zauważyć można zwiększające się zapotrzebowanie na pomoc społeczną, porównując lata 2004 i 2005. Gmina przeznaczona znaczne środki na świadczenia rodzinne, z roku na rok coraz większe, co potwierdza fakt pogłębiającej się biedy wśród mieszkańców.

Szczególną opiekę nad dzieckiem roztaczają również jednostki powiatowe działające na terenie Pleszewa. Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych (ZPOW) jest wielofunkcyjną placówką opiekuńczo – wychowawczą dla dzieci częściowo lub całkowicie pozbawionych opieki rodziców. Placówka wspomaga również wychowanków usamodzielnionych oraz świadczy pomoc rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji. Celem ZPOW jest wspieranie w okresie kryzysu dziecka i rodziny jako całości w celu wyeliminowania przyczyn kryzysu, zaktywizowanie pracy z rodziną naturalną na rzecz powrotu dziecka do domu, wspieranie wychowanków usamodzielnionych wchodzących w życie. Opieka i wychowanie polega na realizacji zintegrowanych działań diagnostycznych, edukacyjnych, wychowawczych i terapeutycznych oraz na pracy z rodzicami. W skład ZPOW wchodzi:

- Dom Dziecka dla 30 wychowanków
- Grupa Interwencyjna dla 15 wychowanków
- Grupa Wsparcia dla Usamodzielnionych Wychowanków
- Grupa Wsparcia dla Rodzin
- Mieszkania Chronione.

Tabela 8: Ruch wychowanków w Pogotowiu Opiekuńczym i Domu Dziecka w Pleszewie

	2003		2004		2005	
	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Grupa Interwencyjna	Dom Dziecka
Stan wychowanków na dzień 1 stycznia	37	25	23	29	13	27
Przybyło w okresie od stycznia do grudnia	46	12	50	9	27	10
Przeniesiono w okresie od stycznia do grudnia	64	6	59	11	32	8
Stan wychowanków na dzień 31 grudnia	23	29	14	27	7	29

Źródło: Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie

Analizując sytuację dziecka w ZPOW zauważa się, że największą liczbę stanowią dzieci w wieku od 7 do 18 lat, a więc w wieku, w którym kwestie wychowania i opieki są najbardziej niezbędne dla prawidłowego jego funkcjonowania w życiu i radzenia sobie w przyszłości. Obecnie coraz większy nacisk kładzie się na silniejsze wspomaganie rodzin z odwołaniem się do ich mocnych stron, a nie na koncepcję tylko ratowania dziecka.

Tabela 9: Wiek przebywających w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych

Przedział wiekowy	2003		2004		2005	
	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Grupa Interwencyjna	Dom Dziecka
0 – 3 lata	-	1	1	-	1	-
4 – 6 lat	-	1	1	-	-	-
7 – 13 lat	6	11	14	13	11	7
14 – 16 lat	11	9	27	10	17	9
17 – 18 lat	6	6	7	4	11	6
Powyżej 18 lat	-	1	-	-	-	-

Źródło: Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie

Tabela 10: Pochodzenie z rodzin przebywających w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych

Przedział wiekowy	2003		2004		2005	
	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Grupa Interwencyjna	Dom Dziecka
Sieroty	-	1	-	1	-	1
Pólsieroty	5	7	5	7	10	8
Rodzina pełna	18	21	45	19	26	19

Źródło: Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie

W placówkach wchodzących w skład Zespołu przebiega ciągły proces diagnozy i kwalifikacji, w wyniku którego następuje zmiana miejsca pobytu dziecka. Wybiera się rozwiązania niezbędne i najbardziej właściwe dla dalszego rozwoju psychicznego i fizycznego dziecka.

Tabela 11: Miejsca przeniesienia dzieci z Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych

Umieszczono w:	2003		2004		2005	
	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Pogotowie Opiekuńcze	Dom Dziecka	Grupa Interwencyjna	Dom Dziecka
Rodzina własna	24	3	9	2	5	1
Rodzina zastępcza	8	1	5	3	2	-
Rodzina adopcyjna	-	-	-	-	-	-
Placówka specjalizacyjna:	31	-	16	2	-	-
w tym Dom Dziecka	18	-	16	1	22	3
w tym Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy	9	-	-	1	1	-
Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy	4	-	4	-	-	-
Schronisko dla Nieletnich	3	-	1	-	1	-
Usamodzielniono	-	2	-	4	-	4
Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych	-	-	2	-	-	1
Zakład Opiekuńczo – Lecznicy	-	-	2	-	1	-
OGÓLEM	66	6	39	11	32	9

Źródło: Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Pleszewie

Sytuację dzieci na terenie Miasta i Gminy Pleszew można scharakteryzować na każdej płaszczyźnie. W związku z tym konieczne jest kompleksowe rozwijanie szeroko rozumianej opieki nad rodziną i dzieckiem. Ważne jest określanie stopnia natężenia występujących problemów powodujących degradację rodzin, jak i dużych grup społecznych.

Dzieci pochodzące z rodzin, w których rodzice są np. osobami bezrobotnymi czy alkoholikami, odczuwając własną sytuację materialną jako gorszą, stopniowo mogą izolować się, co stanowi dotkliwie ograniczenie naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Zawęża się krąg wspólnych zainteresowań rówieśniczych, dzieci przestają się integrować z innymi, przestają być zapraszane do wspólnej nauki i zabawy. W związku z odrzuceniem ich przez rówieśników oraz z powodu trudnej sytuacji materialnej, dzieci popadają w sytuacje konfliktowe w szkole, jak i z prawem. Odbija się to bardzo silnie na postawach dzieci i młodzieży, na ich zachowaniu oraz wartościowaniu zjawisk i osób. Pomoc udzielana dzieciom ma różne formy, zarówno dożywiania, jak i wszelkiej profilaktyki, poradnictwa i ochrony.

3.4.2. Bezrobocie

Bezrobocie stanowi jeden z najważniejszych problemów powodujących zgłaszanie się mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew o pomoc. Jest to odzwierciedlenie sytuacji na pleszewskim rynku pracy, która jest w dużym stopniu uzależniona od czynników makroekonomicznych. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają skalę zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia ukrytego i powszechności pracy „na czarno”. Bezrobocie powoduje, że standard życia mieszkańców obniża się i rozszerza się zjawisko patologii społecznych i wykluczenia.

Bezrobotnym jest osoba, która pozostaje bez pracy, ale jednocześnie jest zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Jednakże pojawia się, na niepokojącą skalę, problem osób bezrobotnych pozostających bez pracy w długim okresie czasu. Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia osób pozostających bez pracy oraz na ich rodziny. Jest to stan przymusowej zależności od innych. Krytyczną sytuacją objęte są te rodziny, w których wszyscy dorośli członkowie rodziny są osobami bezrobotnymi. Powoduje to obniżenie standardów życia rodziny, nawet w sytuacji otrzymywania świadczeń rekompensujących płacę. Rodzi to również dodatkowe problemy powodujące nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące temu patologie, tj. alkoholizm, narkomania. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie zatrudnienia, od posiadanych dóbr, oszczędności i długów. Pogarsza się ona wtedy, gdy rodziny są świadczeniobiorcami pomocy społecznej i tylko z tej formy pomocy korzystają od dłuższego czasu. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków na podstawowe potrzeby bytowe.

Tabela 12: Stan bezrobotnych w Mieście i Gminie Pleszew

	2003		2004		2005	
	MIASTO	GMINA	MIASTO	GMINA	MIASTO	GMINA
Zwolnienie z przyczyn zakładu pracy	56	40	52	27	63	
Zarejestrowani bez prawa do zasiłku	1.477	1.079	762	958	1.194	974
18 – 44 lat w wieku mobilnym	1.477	909	1.354	962	2.249	
Zarejestrowani powyżej 12 miesięcy	983	670	941	610	1.506	
Kobiety	1.052	696	979	651	1.664	679
OGÓŁEM	1.876	1.220	1.741	1.180	1.731	1.186
Razem Miasto i Gmina	3.096		2.921		2.917	

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie

Według Powiatowego Urzędu Pracy (PUP) w Pleszewie ogólna liczba bezrobotnych wykazuje tendencje malejące. Stopa bezrobocia w latach 2003, 2004 i 2005 spada i wynosi odpowiedni w grudniu danego roku: 21,1%, 24,3% i 23,2%. Zauważalne są również tendencje malejące wśród liczby bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy, coraz mniej osób z wykształceniem wyższym i średnim rejestruje się w PUP. Największy odsetek bezrobotnych stanowili i nadal stanowią osoby z wykształceniem zawodowym.

Tabela 13: Bezrobotni według wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy w Mieście i Gminie Pleszew

		2003	2004	2005
Wiek	18 – 24	939	820	806
	25 – 34	922	898	864
	35 – 44	627	593	579
	45 – 54	543	532	557
	55 – 59	55	65	96
	60 – 64 lata	4	8	9
Wykształcenie	Wyższe	109	108	99
	Polic. i śr. zaw.	889	881	885
	Śr. ogólnoksz.	175	154	148
	Zasadnicze zaw.	1.319	1.187	1.200
	Gimnazja. i poniżej	598	586	579
Staż pracy	Do 1 roku	387	395	371
	1 – 5	661	635	668
	5 – 10	492	470	473
	10 – 20	558	524	495
	20 – 30	281	265	265
	30 lat i więcej	39	46	58
	Bez stażu	672	581	581
OGÓŁEM	3.090	2.916	2.911	

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie

Bezrobocie jest zjawiskiem negatywnym nie tylko dla osób nim dotkniętych, ale jest ogromnym ciężarem dla rozwoju gminy i całej gospodarki kraju. W skali makroekonomicznej pociąga za sobą drenaż finansów publicznych na zasiłki i inne świadczenia socjalne, które na poziomie gminy są również odczuwalne. Powoduje zmniejszanie się dochodów budżetowych państwa, gdyż bezrobotni nie płacą podatków dochodowych, składki na ubezpieczenie czy nie wydają środków finansowych na konsumpcję.

Tabela 14: Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w Mieście i Gminie Pleszew

		2003	2004	2005
Czas pozostawania bez pracy				
w miesiącach	do 1	159	111	146
	1 – 3	398	370	421
	3 – 6	370	360	336
	6 – 12	509	520	502
	12 – 24	526	511	422
	Powyżej 24	1.128	1.044	1.084
OGÓŁEM		3.090	2.916	2.911

Zródło: Powiatowy Urząd Pracy w Pleszewie

Konsekwencjami bezrobocia, zwłaszcza długotrwałego, osób pozostających bez pracy są: pogorszenie standardu życia, a nawet ubóstwo, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna, popadanie w najgorsze nałogi, poczucie obniżenia statusu społecznego i pozycji w społeczeństwie, ograniczenie lub zaniechanie uczestnictwa w życiu politycznym, kulturalnym i w życiu społeczności lokalnej. Nieodłącznym „towarzyszem” takiej sytuacji jest dyskomfort psychiczny z poczuciem bezsilności, a nawet beznadziejności.

Problem bezrobocia w zasadzie jest nierozzerwalnie związany ze zjawiskami niedostatku i ubóstwa. Nie jest to sytuacja normalna dla osoby dorosłej, dlatego może doprowadzić do zmiany ukształtowanego schematu życia i postrzegania relacji z innymi ludźmi. Osoba bezrobotna z coraz mniejszą częstotliwością angażuje się w jakiegokolwiek czynności pozazawodowe, ogólnie obniża swoją aktywność życiową. Można to tłumaczyć brakiem środków finansowych, ale i poczuciem wstydu, naznaczenia, brakiem akceptacji czy obniżeniem nastroju psychicznego. Szczególnie trudna i społecznie niebezpieczna jest sytuacja bezrobocia wśród absolwentów różnych szkół. Dla nich bezrobocie oznacza zawieszenie w próżni społecznej, odsunięcie w niewiadomą ich przyszłość społeczną.

Wszelkie negatywne skutki bezrobocia stanowią zagrożenie dla społeczności lokalnych, jak i dla stabilizacji politycznej kraju. Są szczególnie niepożądane w okresie transformacji systemu gospodarczego, gdyż hamują procesy przemian i rozwoju gospodarczego.

3.4.3. Bezdomność

Z uwagi na skalę zjawiska bezdomność, jej złożone przyczyny oraz szczególnie dotkliwe skutki jest kwestią społeczną o zasięgu i znaczeniu globalnym, mającym swoje specyficzne, regionalne i lokalne uwarunkowania. Bezdomność warunkują liczne przyczyny, do których można zaliczyć:

- rozpad rodziny, zerwanie z nią wszelkich więzi, brak spełniania przez nią podstawowych funkcji,
- eksmisje, czyli prawny nakaz opuszczenia lokalu mieszkalnego, głównie z powodu braku regulowania opłat czynszowych,
- opuszczenie zakładu karnego, często związanego z brakiem możliwości powrotu do mieszkania,
- brak stałych dochodów, długi okres pozostawiania bez pracy,
- przemoc w rodzinie,
- uzależnienia, często spowodowane nie radzeniem sobie z własnymi problemami,
- uchodźstwo,
- brak schronienia spowodowany np. opuszczeniem Domu Dziecka, szpitala psychiatrycznego, itp.

W Mieście i Gminie Pleszew znajduje się noclegownia – schronisko „Przytulisko”, które niesie pomoc osobom bezdomnym i ubogim. Jest to jedyny ośrodek w Pleszewie, do którego kieruje się tych, którym nie można już inaczej pomóc. Pomoc udzielana bezdomnym przynosi korzyści zarówno im samym, jak i całemu pleszewskiemu społeczeństwu. Ograniczenie zjawiska bezdomności i likwidacja jego najbardziej drastycznych przejawów to równocześnie ograniczenie przestępczości, zachorowań, wzrost poczucia bezpieczeństwa i porządek w miejscach publicznych.

Należy zauważyć jednak, że problem bezdomności w Mieście i Gminie Pleszew się pogłębia. Liczba osób przebywających w noclegowni z roku na rok wzrasta. Często są to osoby, które przebywają w noclegowni już kilka lat z przyczyn charakterystycznych dla tej grupy ludzi. Początkowo Koło Pleszewskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta prowadziło schronisko dla 20 bezdomnych. Jednakże skala zjawiska wzrastała, często będąc odzwierciedleniem sytuacji ogólnopolskiej.

Tabela 15: Liczba mieszkańców noclegowni w Pleszewie

	2003	2004	2005
Liczba mieszkańców	22	32	35
Osoby przyjęte po raz pierwszy	11	15	8

Źródło: Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Koło Pleszewskie

Kompleksowa, całodobowa pomoc udzielana osobom bezdomnym w Pleszewie powoduje, że znajdują oni swoje miejsce w społeczeństwie. Zadań pomocy społecznej w stosunku do ubogich nie można jednak ograniczać jedynie do świadczeń pieniężnych. Prowadzona z osobami bezdomnymi praca socjalna powinna obejmować pobudzanie ich aktywności i umożliwić im dostęp do różnych form wsparcia społecznego.

Tabela 16: Charakterystyka bezdomnych w pleszewskiej noclegowni

		2003	2004	2005
Odeszło do:				
	- samodzielnego mieszkania	2	-	3
	- Domu Pomocy Społecznej	1	1	2
	- zmarło		1	1
Dowód osobisty otrzymało		4	5	3
Stałą pracę otrzymało		1	-	2
Rentę, emeryturę, zasiłek stały otrzymało		3	2	1
W szpitalu przebywało		4	3	7
Na leczeniu odwykowym przebywało		2	1	-
Osoby w wieku:				
	- do 30 lat	1	1	1
	- od 31 – 50 lat	13	17	12
	- od 51 – 70 lat	8	14	22
Stan cywilny:				
	- żonaci	2	1	1
	- rozwodnicy	10	13	27
	- wdowcy	2	4	2
	- kawalerowie	8	14	5
Karani sądownie		4	2	8
Zwolnieni z zakładów karnych		2	1	1
Wykształcenie:				
	- podstawowe	10	11	10
	- zawodowe	8	18	22
	- średnie	4	3	3

Źródło: Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Koło Pleszewskie

Zadaniem własnym Miasta i Gminy Pleszew jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. Gmina jest właścicielem tylko 3% ogólnych zasobów mieszkaniowych. Największym właścicielem zasobów są osoby fizyczne – około 80%, a kolejnym właścicielem: spółdzielnie mieszkaniowe – około 14%, w tym Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko – Własnościowa w Pleszewie – ponad 12%.

Istniejące w Mieście i Gminie zasoby mieszkalne nie zaspokajają potrzeb mieszkańców w tym zakresie, dlatego konieczny jest rozwój budownictwa socjalnego. Ze względu na stałą pauperyzację pleszewskiej społeczności rośnie zapotrzebowanie na mieszkania tanie w utrzymaniu. Poza tym rośnie również liczba osób pozostających bez zameldowania (wymeldowani bez miejsca pobytu). W latach 2003, 2004 i 2005 wynosiła ona odpowiednio: 41, 59 i 71. Znaczna liczba osób mieszkających w Pleszewie korzysta z pomocy społecznej w formie dodatków mieszkaniowych.

Tabela 17: Zestawienie dodatków mieszkaniowych

		2003	2004	2005
Plan finansowy		2.290.795,94 zł	1.901.213,89 zł	1.635.116,95 zł
Wnioski:				
	- wpłynęło	2.406	2.112	2.084
	- odmowy	343	103	138

Zobowiązania za rok poprzedni	1.941.856,06 zł	-	-
-------------------------------	-----------------	---	---

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Ze względów formalnych część osób wnioskujących o przyznanie dodatków mieszkaniowych nie otrzymuje świadczenia. Przyczyny odmowy przyznania dodatków prezentuje poniższa tabela.

Tabela 18: Liczba decyzji o odmowy przyznania dodatków mieszkaniowych

Przyczyny	2003	2004	2005
Przekroczona powierzchnia normatywna o ponad 50%	19	2	2
Przekroczona powierzchnia normatywna o 30%	57	8	20
Za duży średni miesięczny dochód na 1 członka	27	16	9
Wydatki na normatywną pow. lok. są mniejsze od kwoty	43	37	45
Kwota dodatku jest niższa od 2% kwoty najniższej	13	7	18
Brak odpowiedniego tytułu prawnego do lokalu	-	0	-
Wnioskodawca nie uregulował zaległości powstałych	4	5	3
Wnioskodawca odmówił złożenia oświadczenia o stanie	-	1	-
Występuje rażąca dysproporcja między niskimi dochodami	179	27	41
Więcej niż jeden tytuł prawny do zajmowanego lokalu	1	-	-
Faktyczna liczba wspólnie stale zamieszk. i gospodar.	-	-	-
OGÓŁEM	343	103	138

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Tworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych Miasta i Gminy Pleszew należy do zadań własnych gminy. Gmina, na zasadach i w wypadkach przewidzianych w Ustawie z dnia 21 czerwca 2001r. o ochronie praw lokatorów (tekst jednolity Dz. U. z 2005r., Nr 31, poz. 266) oraz uchwale Nr XXXIV/281/2001 Rady Miejskiej z dnia 29 listopada 2001r. w sprawie zasad gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy, zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy oraz zasad polityki czynszowej, zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw domowych o niskich dochodach, zapewnia wynajem lokali socjalnych i lokali zamiennych.

Na tle gminnego zasobu mieszkaniowego, część zasobu gminnego będącego własnością Gminy – zarządzanego przez Pleszewskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. (PTBS) prezentuje się skromnie. Na jedno mieszkanie komunalne przypada tylko 2,9 izby; 46,8 m² powierzchni użytkowej i 3,3 osoby. Na jednego mieszkańca zasobu mieszkaniowego będącego własnością gminy przypada tylko 14,2 m². Powyższe wskaźniki są niższe od wskaźników dla całego zasobu mieszkaniowego gminy średnio o 35%. Świadczy to o niższym standardzie mieszkań komunalnych, a szczególnie o większym zagęszczeniu mieszkań.

Aktualnie PTBS administruje 412 mieszkaniem komunalnymi usytuowanymi w 64 budynkach na terenie Miasta i Gminy Pleszew (stan na dzień 31 marca 2006r.).

PTBS prowadzi centralny rejestr wpływających od ludności gminy wniosków mieszkaniowych. Są to wnioski o mieszkania na wynajem, wnioski o przydział mieszkania komunalnego, lokalu socjalnego oraz wnioski o zamianę mieszkania na większe lub mniejsze. Przydział mieszkania w PTBS reguluje Umowa Spółki i ustawa z dnia 26 października 1995r. Natomiast mieszkania komunalne i socjalne są przydzielane na podstawie uchwały Rady Miejskiej z 29 listopada 2001r. Należy podkreślić, że przydział mieszkań komunalnych dotyczy tylko mieszkańców o dochodzie niższym od 75% wartości najniższej emerytury, a lokali socjalnych o dochodach na osobę niższych od 50% wartości najniższej emerytury.

Na dzień 31 marca 2006r. w rejestrach są zanotowane (od 1 stycznia 1999r.) i nie zrealizowane 225 wniosków ogółem, w tym:

- na mieszkania komunalne – 201, w tym lokale socjalne – 79,
- wnioski o zamianę mieszkań – 24, w tym: na większe – 17, na mniejsze – pełny standard – 7.

Zgodnie z obowiązującym prawem mieszkaniowym Gmina jest zobowiązana do zabezpieczenia lokali socjalnych dla najuboższych członków społeczności gminnej oraz osób, które otrzymały wyrok eksmisyjny i sądowe prawo do lokalu socjalnego bez względu na właściciela dotychczas zajmowanego lokalu mieszkalnego (spółdzielnia, zakłady pracy, osoba prywatna). Powiększające się ubożenie społeczeństwa powoduje wzrost zadłużenia w opłatach za zajmowane lokale mieszkalne przez najemców, a co za tym idzie wzrost liczby zainteresowanych lokalami socjalnymi. Zabezpieczenie tych potrzeb jest jednym z głównych zadań samorządu gminnego.

Miasto i Gmina Pleszew w roku 2006 rozpoczęła adaptację budynku byłej pralni garnizonowej na lokale socjalne, w wyniku której uzyska się 18 lokali socjalnych i 11 pokoi z dostępem do kuchni i węzłów sanitarnych. PTBS działa również w zakresie pomocy mieszkańcom w poprawie warunków zamieszkania i zmniejszenia zaległości w opłatach za zajmowane mieszkania poprzez:

- prowadzenie ewidencji wniosków na zamianę mieszkań i dokonywanie zamian mieszkań,
- doradztwo w zakresie możliwości dofinansowania do opłat za zajmowane mieszkanie w formie dodatku mieszkaniowego,
- podejmowanie działań dotyczących umożliwienia zadłużonym najemcom mieszkań komunalnych, odpracowania zaległości, przez zatrudnienie i wykonywanie prac na rzecz Gminy²¹.

3.4.4. Alkoholizm

Alkoholizm to zjawisko, które dotyka wielu mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew w różnym wieku, niezależnie od miejsca zamieszkania, płci i wykształcenia. To uzależnienie od alkoholu jest chorobą, która zaczyna się i rozwija podstępnie, bez świadomości zainteresowanej osoby. Polega na niekontrolowanym picu

²¹ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Prezesa Pleszewskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. Alicję Błaszczyk

napojów alkoholowych i może doprowadzić do przedwczesnej śmierci. Uzależnienie to uszkadza cztery podstawowe sfery życia: fizyczną, psychiczną, społeczną i duchową.

W zdecydowanej większości przypadków, bez fachowej pomocy, osoba uzależniona od alkoholu nie potrafi się uratować i radzić sobie w społeczności. Bardzo często nadmierne picie staje się źródłem trudności finansowych i ograniczenia perspektyw bytowych całej rodziny. Członkowie rodziny próbują przystosować się do zagrażających sytuacji tworzonych przez osobę pijącą. Takie przystosowanie pozwala na przetrwanie w trudnych i bolesnych okolicznościach. Staje się jednak pułapką, w której zostają zamknięte pragnienia normalnego i bezpiecznego życia rodzinnego. Proces uzależnienia jest nieodwracalnym procesem, jednakże nie oznacza to braku możliwości powrotu do trzeźwego życia. Leczenie jest tak długotrwałe, jak długotrwały jest rozwój uzależnienia.

Alkoholizm to szczególnie drastyczny i wyniszczający problem w społeczeństwie. Każda osoba doświadczająca picia ma prawo do pomocy prawnej, socjalnej, psychologicznej i medycznej bez naruszenia jej godności osobistej. Nadużywanie alkoholu powoduje narastanie innych problemów: zdrowotnych, materialnych, wychowawczych. Nawarstwienie problemów powoduje zaburzenie relacji między członkami rodziny i całej społeczności. Bywa często również przyczyną agresji, stosowania przemocy wobec członków rodziny, stosowania niewłaściwych metod wychowawczych wobec dzieci. W rodzinach długotrwanie nadużywających alkoholu wzorzec picia powielają dzieci.

Niepokojącym zjawiskiem jest fakt wzrastania liczby uzależnionych i obniżania się wieku osób sięgających po alkohol. Dzieci, które wychowują się w rodzinach, w których ktoś nadużywa napojów alkoholowych, żyją z poczuciem zagrożenia, cierpią i uczą się szczególnych sposobów postępowania, które im utrudniają życie. Są często ofiarami przemocy psychicznej i fizycznej, a nieraz stają się ofiarami nadużyć seksualnych. Zbyt wielu dorosłych nie zdaje sobie sprawy jak ich zachowania w stanie nietrzeźwości są krzywdzące dla ich dzieci. Dzieciom z rodzin alkoholowych i osobom pijącym trzeba pomagać nie tylko przez chronienie ich przed bezpośrednimi skutkami nadużywania alkoholu. Niezbędne jest przekazywanie wiedzy potrzebnej do radzenia sobie w życiu i przeciwdziałania skutkom picia. Dostarczanie wiedzy jest niezbędne. Klienci pomocy społecznej otrzymują wiedzę na temat choroby alkoholowej, możliwości szukania pomocy i radzenia sobie w środowisku lokalnym.

Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi²² – udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, a w szczególności ochrona przed przemocą w rodzinie należy do zadań własnych gminy. Miasto i Gmina Pleszew realizuje Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych²³, który pilotuje Gminny Inspektor ds. Profilaktyki

²² Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi – Dz. U. Nr 147 z 2002r., poz. 1231 ze zmianami

²³ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2006 rok przyjęty uchwałą Nr XXXVII/276/2006 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 31 stycznia 2006 roku

i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Celem programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie tych, które aktualnie występują. Obejmuje on:

- profilaktykę, w tym prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami od środków psychoaktywnych,
- zwiększanie zasobów i dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej niezbędnej do godziwego funkcjonowania i radzenia sobie z istniejącymi problemami alkoholowymi,
- ochronę dzieci przed skutkami alkoholizmu rodziców,
- zmniejszanie rozmiarów istniejących problemów,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

W Pleszewie profesjonalnie problemami alkoholowymi zajmuje się Poradnia Odwykowa Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (SP ZOZ). Mieści się ona na ul. Kazimierza Wielkiego 7 w budynkach Centrum Samopomocowego. Poradnia funkcjonuje 5 dni w tygodniu (od poniedziałku do czwartku w godz. 7.00 – 19.00, w piątki w godz. 7.00 – 15.00). Pomoc w pierwszym kontakcie terapeutycznym dotyczy motywowania osób nadużywających alkohol do podjęcia leczenia odwykowego, następnie pracy z osobą uzależnioną nad uznaniem przez nią swojej choroby, pracy nad rozbijaniem psychicznych mechanizmów uzależnienia, kierowania do zakładów stacjonarnych leczenia odwykowego, pracy nad rozwiązywaniem problemów osobistych związanych z uzależnieniem. Wszelka pomoc terapeutyczna i psychologiczna osobom uzależnionym i ofiarom przemocy w rodzinie świadczona jest bezpłatnie. Odbywa się w formie zajęć grupowych i indywidualnych.

W kolejnych latach 2003, 2004 i 2005 liczba pacjentów Poradni Odwykowej SP ZOZ wynosiła odpowiednio: 272, 264 i 256 osób, działały również grupy terapeutyczne w ilości odpowiednio: 5, 4 i 4²⁴. Udzielono 164 porad lekarskich, 487 terapii psychologicznych i 3.713 terapii innych terapeutów. Osoby, które mają problemy alkoholowe, jak i osoby, które są ofiarami przemocy w rodzinie korzystają z Telefonu Zaufania i Punktu Konsultacyjnego, w kolejnych latach było ich odpowiednio: 280, 358 i 323.

²⁴ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Gminnego Inspektora ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Edwarda Kubisza

Miasto i Gmina Pleszew reguluje ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Rada Miejska podjęła uchwałę Nr XXXVII/295/2002 w dniu 7 lutego 2002r. w sprawie określenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych powyżej 4,5% (z wyjątkiem piwa) dla terenu Miasta i Gminy Pleszew. Zasady usytuowania na terenie Miasta i Gminy Pleszew miejsc sprzedaży napojów alkoholowych reguluje kolejna uchwała Nr XXXVII/270/93 z dnia 18 czerwca 1993r.

W roku 2003 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosiła ogółem 293, w tym w detalu – 198, a w gastronomii – 95. Mówiąc o punktach sprzedaży mamy na myśli punkt z każdym zezwoleniem na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu do 4,5% oraz piwa, od 4,5% do 18% oraz powyżej 18%, czyli jedno zezwolenie to jeden punkt.

W roku 2004 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych ogółem wynosiła 288, w tym w detalu – 205, a w gastronomii – 83. W roku 2005 funkcjonowały 293 punkty sprzedaży alkoholu, w tym w detalu – 198, a w gastronomii – 95.

3.4.5. Niepełnosprawność

Niepełnosprawność jest jednym z poważniejszych zjawisk i problemów współczesnego świata. Znaczenie tych problemów wynika z rozmiarów i powszechności ich występowania w populacji, a także z konsekwencji jakie wywołują w sensie indywidualnym i społecznym. Osobom niepełnosprawnym przysługują te same prawa, które mają inni pełnosprawni obywatele: prawo cywilne, polityczne, do opieki medycznej, ekonomicznego i społecznego zabezpieczenia, opieki psychologicznej i usprawniającej, do środków umożliwiających im osiągnięcie największej samodzielności, do życia na pewnym poziomie, do uzyskania zatrudnienia, do życia z ich rodzinami i do partycypacji we wszystkich formach życia społecznego, twórczego i rekreacji.

Osoby niepełnosprawne w Polsce stanowią bardzo liczną społeczność, która liczy około 4,5 mln osób (14% ogółu ludności). Za niepełnosprawne należy uznać osoby, których stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów. Mówiąc o osobach niepełnosprawnych, mamy na myśli osoby posiadające stopień niepełnosprawności orzeczonej przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, Komisje przy ZUS, KRUS lub inne osoby z dysfunkcjami fizycznymi, psychicznymi i umysłowymi. Jako niepełnosprawność i osoby niepełnosprawne należy rozumieć również zaburzenia psychiczne i osoby z zaburzeniami psychicznymi.

Według danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie na dzień 30 czerwca 2005r., na terenie Miasta i Gminy Pleszew były 1.122 osoby niepełnosprawne na 29.923 mieszkańców ogółem. Niepełnosprawni stanowią więc 3,8% ogółu ludności Pleszewa. W tym:

- niepełnosprawni mężczyźni – 459 osób,
- niepełnosprawne kobiety – 467,
- dzieci niepełnosprawne do lat 16 – 196,
- osoby niepełnosprawne w wieku 16 lat i więcej – 926,
- osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności – 151,
- osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności – 420,
- osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności – 355.

Tabela 19: Świadczenia udzielone osobom niepełnosprawnym

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadcz.	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2003 rok					
Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności	56	112	21.295	56	309
Specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługujące na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego	12	6.138	34.486	12	13
2004 rok					
Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności	22	64	8.914	22	125
Specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługujące na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego	13	5.444	73.494	13	23
2005 rok					
Zasiłki okresowe przyznane z powodu niepełnosprawności	16	45	7.569	16	76
Specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługujące na podstawie przepisów o ochronie zdrowia psychicznego	10	5.038	68.013	10	19

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Osoby o niepełnej sprawności oraz ich rodziny, w życiu codziennym, napotykają na różne trudności. Sytuacja w jakiej się znaleźli powoduje pogorszenie kondycji finansowej rodziny bez względu na przynależność społeczno – zawodową i miejsce zamieszkania. Z jednej strony przyczyniają się do tego wydatki na leczenie, rehabilitację i różnego rodzaju świadczenia będące udziałem rodzin, w których żyją osoby z ograniczoną przez chorobę sprawnością, z drugiej strony zaś – ograniczenie dochodów w wyniku utraty pracy oraz renta inwalidzka osoby niepełnosprawnej, a także ograniczenie aktywności zawodowej i możliwości zarobkowych innych członków rodziny zmuszonych do świadczeń opiekuńczych. Rodzina, w której występuje osoba niepełnosprawna wymaga kompleksowego wsparcia. Brak konstruktywnych rozwiązań bieżąca sytuacja kryzysowa wymusza potrzebę aktywizacji zarówno osoby niepełnosprawnej, jak i innych członków rodziny.

Problemy, z którymi spotykają się niepełnosprawni w naszym społeczeństwie wiążą się najczęściej z ograniczonymi możliwościami zakupu sprzętu umożliwiającego komunikowanie się, poruszanie się, samoobsługę czy długą i często kosztowną rehabilitację. Poza tym z niepełnosprawnością fizyczną wiąże się niepełnosprawność psychiczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowanie w społeczeństwie. Osoba taka często nie akceptuje samej siebie i swoich schorzeń, a problem pogłębia brak zrozumienia ze strony osób zdrowych. Istotnym problemem są również liczne bariery instytucjonalno – infrastrukturalne, w tym architektoniczne.

Będące w dyspozycji Środowiskowego Domu Samopomocy warunki lokalowe, kadrowe oraz świadczone formy wsparcia i terapii (w tym hipoterapii), gwarantują podopiecznym pomoc, wsparcie oraz rehabilitację, które umożliwiają pełniejsze usamodzielnienie się osób niepełnosprawnych i powrót do pełniejszego funkcjonowania w otaczającej społeczności. Koniecznym jest wypracowanie form pomocy, mającej na celu zintegrowanie wszelkich działań różnych instytucji i organizacji wspierających osoby nie w pełni sprawne.

3.4.6. Problemy narkomanii i uzależnień

Od lat dziewięćdziesiątych w Polsce obserwuje się znaczny wzrost rozmiarów problemów związanych z narkomanią. Zwiększyło się rozpowszechnianie eksperymentalnego i okazjonalnego używania substancji nielegalnych wśród młodzieży. Pojawiają się również sygnały zainteresowania narkotykami wśród dorosłych. U podstaw uzależnienia od narkotyków i innych używek leży wiele przyczyn. Rosnące bezrobocie staje się powodem frustracji, szczególnie dla ludzi młodych, kończących studia i bezskutecznie poszukujących pracy, co często prowadzi do prób ucieczki w narkotyki. Zwiększyła się podaż narkotyków na nielegalnym rynku, a w związku z tym ich dostępność. Zmieniła się również ich jakość. Polska scena lekowa zaczęła upodabniać się do rynku zachodnioeuropejskiego. Pojawiły się na szerszą skalę nowe, charakterystyczne dla krajów Europy Zachodniej substancje i nowe metody ich używania. Pomimo ich mniejszego wpływu destrukcyjnego stosowanych substancji przyczyniają się one do pogłębiania problemu narkomanii.

W Wielkopolsce obowiązuje „unijna” moda na narkotyki z grupy psychostymulatorów. Środki takie jak: amfetamina, heroina w odmianie, ekstazy, halucynogeny, przetwory z konopi, często nie kojarzą się w świadomości młodych ludzi z narkomanią i jej negatywnymi skutkami. Zażywaniu narkotyków, nawet sporadycznemu, towarzyszy efekt tzw. tolerancji. Jest to konieczność zwiększenia dawki narkotyku, by uzyskać identyczny efekt, jak wcześniej. Oznacza to, że za pierwszym razem, po zażyciu małej dawki narkotyku, młodzież osiąga stan odprężenia, wesołości (i doszczętnego zatrucia organizmu). Jednakże to wcale nie oznacza, że za drugim razem taka dawka wystarczy. Narkotyk ma swoje sposoby, aby nakłonić kogoś do wzięcia go jeszcze raz. Głównie polega to na tym, że człowiek lubi czuć się dobrze, spokojnie, bez

problemów, a nie lubi czuć się kiepsko, być spiętym czy zestresowanym. Stąd problemem staje się łatwy dostęp do niedozwolonych środków, jak i mniej inwazyjny sposób ich przyjmowania.

Do zadań własnych Miasta i Gminy Pleszew należy realizacja zadań zgodnie z zapisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w formie Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem od narkotyków, prekursorów, środków odurzających oraz substancji psychotropowych,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii,
- prowadzenie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej dla dzieci i młodzieży, obejmującej: promocję zdrowia psychicznego, promocję zdrowego stylu życia, informowanie o szkodliwości środków i substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii oraz o narkomanii i jej skutkach, edukację psychologiczną i społeczną, edukację prawną i działania interwencyjne,
- prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów,
- prowadzenie działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontaktu socjalnego²⁵.

Na terenie Miasta i Gminy Pleszew zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii realizują m.in.: Urząd Miasta i Gminy, Straż Miejska, Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jednostki organizacyjne Miasta i Gminy: przedszkola, szkoły, świetlice środowiskowe oraz Świetlica Socjoterapeutyczna, jednostki organizacyjne samorządu powiatowego: Pogotowie Opiekuńcze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Odwykowa przy SP ZOZ, Komenda Powiatowa Policji, Schronisko im. Św. Brata Alberta, Pleszewskie Stowarzyszenie Przeciwdziałania Narkomanii. Przy Środowiskowym Domu Samopomocy w Pleszewie uruchomiono Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od narkotyków działający od poniedziałku do piątku w godz. od 18.00 do 21.00.

²⁵ Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na 2006 rok przyjęty uchwałą Nr XXXVII/277/2006 Rady Miejskiej w Pleszewie z dnia 31 stycznia 2006 roku

O potrzebie podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania narkomanii, a także o istnieniu tego problemu świadczą coraz to nowe organizacje powstałe w celu jego zwalczania. Działające od trzech lat w Pleszewie Pleszewskie Stowarzyszenie Przeciwdziałania Narkomanii podejmuje działania zmierzające do ograniczenia zjawiska narkomanii i innych uzależnień oraz zajmuje się szeroko pojętą profilaktyką. Stowarzyszenie organizuje szereg imprez propagujących ideę przeciwdziałania narkotykom i nikotynie, m.in.: piłkarską Ligę Podwórkową dla szkół podstawowych i gimnazjalnych, coroczne „Wielkopolskie Dni STOP Uzależnieniom”, działa w ruchu „Czystych Serc”.

Miasto i Gmina Pleszew wychodząc naprzeciw potrzebom walki z uzależnieniami, jako pierwsza gmina w Polsce, zakupiła testery do pleszewskich szkół.

3.4.7. Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Ubóstwo określa się jako stan, w którym jednostce lub grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Jako „podstawowe potrzeby” uważa się: oprócz niezbędnego wyżywienia, ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, uczestniczenie w świadczeniach kulturalnych, itp.

Ubóstwo jest głównym powodem przyznawania pomocy przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie. Na podstawie danych Ośrodka można stwierdzić, że obszary biedy w Pleszewie rozkładają się równomiernie w całym Mieście i Gminie. Nie występują obszary szczególnie biedne i zaniedbane. Świadczy to o ubożeniu całego społeczeństwa pleszewskiego.

Przyczyn ubóstwa należy upatrywać w makroekonomicznych zmianach ustrojowych i gospodarczych. Płaszczyzna ubóstwa łączy się nierozdzielnie z innymi płaszczyznami pomocy społecznej. Rodziny ubogie to często rodziny, w których występują osoby bezrobotne, niepełnosprawne, przewlekłe chore czy bezdomne. Są to rodziny bez środków do życia, w których jedynym źródłem utrzymania są świadczenia otrzymywane z ośrodków pomocy społecznej w formie np. zasiłków stałych, okresowych, świadczeń rodzinnych, dożywiania. Ponieważ jednym z kryteriów otrzymania świadczenia jest spełnienie tzw. kryterium dochodowego, można stwierdzić, że prawie wszystkie osoby korzystające z pomocy Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej to osoby ubogie.

Tabela 20: Udzielone świadczenia w roku 2003 – zadania zlecone i własne Miasta i Gminy Pleszew

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadcz.	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RAZEM zadania zlecone	1.237	-	2.488.013	1.224	3.992
Zasiłki stałe - ogółem	75	734	303.946	72	302
Zasiłki stałe wyrównawcze – ogółem	328	3.291	1.026.431	321	649
Zasiłek okresowy gwarantowany	20	219	86.175	20	71

Zasiłek okresowy specjalny	63	126	20.020	63	171
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej	-	-	-	-	-
Zasiłki okresowe ogółem	391	798	144.345	391	1.548
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	-	-	-	-	-
Renta socjalna	218	1.787	725.072	215	745

RAZEM zadania własne	2.018	-	483.700	1.493	5.598
Schronienie	15	1.426	14.260	15	15
Posiłek	1.100	164.081	290.956	611	2.652
Ubranie	-	-	-	-	-
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem, w tym:	656	-	99.454	620	2.279
zasiłki specjalne celowe	74	91	13.910	74	216
Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne i psychologiczne	-	-	-	158	622
Pomoc w załatwianiu spraw urzędowych i innych	-	-	-	185	711
Praca socjalna	-	-	-	834	3.126

Zródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Tabela 21: Udzielone świadczenia w roku 2004 – zadania zlecone i własne Miasta i Gminy Pleszew

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadcz.	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RAZEM zadania zlecone	511	-	1.350.888	504	1.239
Zasiłki stałe – ogółem, w tym	367	3.420	1.087.993	356	906
dla osoby samotnie gospodarującej	182	1.316	477.752	182	182
dla osoby pozostającej w rodzinie	144	982	252.577	135	539
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej	-	-	-	-	-

RAZEM zadania własne	2.462	-	901.030	1.966	7.282
Zasiłki okresowe ogółem	464	1.474	165.662	459	1.809
Schronienie	10	514	5.140	10	10
Posiłek	1.048	139.681	248.564	586	2.558
Ubranie	-	-	-	-	-
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	2	2	500	2	5
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	-	-	-	-	-
Sprawienie pogrzebu	3	3	4.873	3	3
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem, w tym:	860	-	218.784	835	2.811
zasiłki specjalne celowe	77	111	11.821	77	206
Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne i psychologiczne	-	-	-	180	690

Praca socjalna	-	-	-	839	3.112
----------------	---	---	---	-----	-------

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Tabela 22: Udzielone świadczenia w roku 2005 – zadania zlecone i własne Miasta i Gminy Pleszew

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadcz.	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
RAZEM zadania zlecone	375	-	1.255.280	370	706
Zasiłki stałe – ogółem, w tym:	365	3.726	1.187.267	360	687
dla osoby samotnie gospodarującej	227	2.471	785.404	227	227
dla osoby pozostającej w rodzinie	138	1.255	401.863	133	460
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku klęski żywiołowej lub ekologicznej	-	-	-	-	-

RAZEM zadania własne	2.515	-	1.276.524	1.990	7.383
Zasiłki okresowe ogółem	519	2.406	360.399	488	1.846
Schronienie	-	-	-	-	-
Posiłek	997	145.054	286.129	562	2.353
Ubranie	-	-	-	-	-
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	-	-	-	-	-
Zasiłki celowe w formie biletu kredytowego	-	-	-	-	-
Sprawienie pogrzebu	4	4	4.870	4	6
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem, w tym:	965	-	438.151	865	2.985
zasiłki specjalne celowe	84	106	12.341	79	205
Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne i psychologiczne	-	-	-	175	580
Praca socjalna	-	-	-	816	2.540

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Zjawisko ubóstwa jest nierozzerwalnie związane z wykluczeniem społecznym, które polega na nie podejmowaniu zwyczajowej i społecznie akceptowanej drogi życiowej lub „wypadaniu” z niej. Wykluczenie społeczne najczęściej ma podłoże wielowymiarowe, a skutki dotyczą zarówno osób zagrożonych wykluczeniem (bezradność, deprivacja potrzeb, izolacja, rozpad rodziny, marginalizacja, utrata poczucia własnej tożsamości, osłabienie więzi rodzinnych), jak i całego społeczeństwa (ograniczenie i zagrożenie demokracji, ekstremalne nierówności, pojawianie się podklas).

Wykluczenie społeczne to sytuacja uniemożliwiająca lub w znaczny sposób utrudniająca jednostce lub grupie społecznej, a w szczególności osobom ubogim funkcjonowanie w społeczeństwie.

3.4.8. Seniorzy i osoby przewlekle chore

Osoby starsze i przewlekle chore w każdym społeczeństwie wymagają opieki. Problem pojawia się w sytuacji, gdy osoby takie są samotne i ubogie.

Według danych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej ponad 10% osób ubiegających się o pomoc z terenu Miasta i Gminy Pleszew to osoby długotrwale chore. Należy również zaznaczyć, że w tym odsetku środowisk korzystających z pomocy występują z reguły inne problemy: bezradność, ubóstwo. Najczęściej również te osoby korzystają z pomocy długotrwałej, czyli powyżej jednego roku, zgłaszają się po pomoc systematycznie przez cały rok. Takie osoby uznaje się za „uzależnione” od pomocy społecznej. Pojęcia tego używa się do określenia osób i rodzin, które świadczenia z pomocy społecznej traktują jako stałe źródło dochodu, a bycie klientem MGOPS-u jako sposób na życie. Nie są oni zainteresowani zmianą sytuacji życiowej, a odpowiedzialność za swoje życie zrzucają na pracowników socjalnych. Osoby takie charakteryzują się postawami roszczeniowymi i syndromem „wyuczonej bezradności”, który przekazują z pokolenia na pokolenie.

W Pleszewie funkcjonuje kilka instytucji i organizacji zajmujących się pomocą dla osób starszych. Ta pomoc przybiera różne formy.

Tabela 23: Świadczenia udzielane osobom starszym

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadcz.	Liczba świadczeń	Kwota świadczenia w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2003 rok					
Zasiłki okresowe przyznane z powodu długotrwałej choroby	42	84	14.600	42	181
Zasiłki pielęgnacyjne	94	747	105.491	94	237
Pomoc dla kombatantów	-	-	-	-	-
Usługi opiekuńcze	70	22.379	60.976	70	77
Pomoc finansowa na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne w publicznych zakładach opieki zdrowotnej	177	255	18.054	177	575
2004 rok					
Zasiłki okresowe przyznane z powodu długotrwałej choroby	40	123	11.294	39	172
Usługi opiekuńcze	75	21.737	257.507	71	86
2005 rok					
Zasiłki okresowe przyznane z powodu długotrwałej choroby	58	178	21.566	58	244
Usługi opiekuńcze	66	19.648	186.975	61	70
Odpłatność za DPS	9	58	68.789	9	12

Źródło: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pleszewie

Z obserwacji i danych Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że z roku na rok zwiększa się liczba rodzin korzystających z pomocy przyznawanej z powodu przewlekłej choroby, jak i liczba osób tej pomocy potrzebująca.

3.4.9. Przestępczość, w tym przestępczość nieletnich

Zjawisko przestępczości to poważny problem społeczny, szczególnie wśród nieletnich i młodzieży. W ostatnich latach patologia ta przybiera coraz bardziej skomplikowane i groźniejsze formy. Coraz częściej słyszymy o wstrząsających zachowaniach młodych ludzi, przepelnionych agresją, bestialstwem i sadyzmem. Znęcanie się nad słabszymi fizycznie i psychicznie osobami, czyny bez motywu, zastraszania to zjawiska pojawiające się nagminnie od kilkunastu lat. I najczęściej mają one miejsce w obrębie niewielkiej społeczności – wśród sąsiadów i znajomych. Wiedza o nawykach i słabościach bliskich ułatwia atak, a nawarstwiający się konflikty podsycające wrogość i strach powodują dużą eskalację przemocy. Przestępczość nieletnich to od wielu lat przedmiot szczególnego zainteresowania kryminologów i policji.

Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie działając na podstawie ustawy o Policji realizuje swoje cele i zadania służąc społeczeństwu będąc przeznaczoną do ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz do utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zgodnie z danymi statystycznymi w latach 2003 – 2005 w wybranych kategoriach przestępstw, stan bezpieczeństwa na terenie Miasta i Gminy Pleszew kształtował się następująco:

- bójki i pobicia – 48, w tym nieletni dokonali 7 czynów karalnych,
- zgwałcenia – 9, w tym nieletni dokonali 5 czynów karalnych,
- kradzież cudzej rzeczy – 442, w tym nieletni dokonali 28 czynów karalnych,
- kradzież pojazdu poprzez włamanie – 26,
- kradzież z włamaniem – 333, w tym nieletni dokonali 19 czynów karalnych,
- rozboje, kradzieże rozbójnicze i wymuszenia rozbójnicze – 38, w tym nieletni dokonali 29 czynów,
- kradzież z włamaniem do mieszkań – 42,
- kradzież z włamaniem do samochodów – 85,
- przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 28, zanotowano 8 nieletnich trudniących się tym procederem.

Najczęściej dokuczliwymi i najczęściej notowanymi naruszeniami prawa występującymi na terenie Miasta i Gminy Pleszew są przestępstwa przeciwko mieniu, życiu i zdrowiu. Osobnym problemem powiazanym z wymienionymi przestępstwami jest przemoc domowa i zjawiska wokół tego występujące. W latach 2004 – 2005 pleszewska Policja przeprowadziła 1.181 interwencji domowych, w tym 139 wobec przemocy w rodzinie (58 na terenie Miasta, a 81 na terenie wiejskim). W wyniku następstw ujawnionej przemocy stwierdzono 311 osób pokrzywdzonych, gdzie:

- 138 to kobiety,
- 9 – mężczyzn,
- 111 małoletnich do lat 13,
- 53 osoby to małoletni w przedziale wiekowym 13 – 18 lat.

W ramach prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” Policja skierowała 21 wniosków do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie osób uzależnionych leczeniem odwykowym.

Komenda Powiatowa Policji w Pleszewie prowadzi 6 programów prewencji: Bezpieczna Szkoła, Bezpieczne Miasto, Bezpieczna Wieś, Bezpieczny Ogród – Działka, Wielkopolski Sąsiedzki Program Przeciwdziałania Przeszłości i Bezpieczny Listonosz.

Policyjne dane statystyczne wskazują, że przestępczość staje się dużym problemem, u podstaw którego leżą inne problemy społeczne takie, jak: bezrobocie, frustracja społeczna, pauperyzacja różnych środowisk zawodowych i rozluźnienie więzi społecznych, na co wskazuje liczba przestępstw dokonanych przeciwko mieniu.

Analizując wskaźniki statystyczne, należy przyjąć pewien margines błędu, wynikający z „ciemnej liczby” przestępstw i wykroczeń, o których nie wiadomo, a które rzutują na stan poczucia bezpieczeństwa społecznego. Do tej kategorii zalicza się, niebezpieczne z punktu widzenia społeczności lokalnej, tworzenie się nieformalnych grup młodzieży, tzw. „blokiersów”, którzy zakłócają porządek publiczny, niszczą mienie w rejonach osiedli mieszkaniowych.

Dla ograniczenia przestępczości i zjawisk patologicznych należy tworzyć klimat dla działalności profilaktycznej, uspołecnić działania policyjne oraz kształtować pozytywne podstawy i zachowania wśród społeczeństwa. Dlatego istnieje konieczność zastosowania takich form pracy Policji, które umożliwiłyby bardziej racjonalne i efektywne wykorzystanie sił i środków. Wyniki doświadczeń szeregu lat wyraźnie wskazują, iż nie ma praktycznej możliwości podjęcia działań, w których Policja byłaby w stanie sama, bez wsparcia zewnętrznego, skutecznie chronić społeczeństwo przed przestępczością. Skuteczność pracy Policji w zakresie działań profilaktycznych w dużej mierze uzależniona jest od właściwej, opartej na zasadach partnerstwa współpracy ze społeczeństwem.

W zakresie realizowanych programów prewencyjnych, należałoby wdrożyć kompleksowo choć jeden program, np. „Sąsiedzki Program Przeciwdziałania Przeszłości”, który zakłada, że niewielkie grupy mieszkańców wspólnie opiekują się miejscem swojego zamieszkania, powiadamiają Policję, gdy zauważą coś lub kogoś podejrzanego oraz propagują akcję zapobiegania przestępczości wśród sąsiadów. Program ten wymagałby nadzoru publicznego – mieszkańców danego obszaru, zachęcając ich, aby zwracali uwagę na obecność osób obcych i informowali o tym Policję oraz obejmowałby oznaczenie terenu, by w ten sposób odstraszyć przestępców i chronić cały obszar przed podejmowaniem działalności przestępczej. Uaktywnienie w/w programu wymaga spełnienia kilku warunków, m.in.: wypracowania stałej formuły współpracy precyzyjnie określającej miejsce i rolę każdego z uczestników biorących udział w realizacji programu, stworzenia tzw. grupy inicjatywnej z osób, które zgłoszą chęć współpracy. Podejmowane przedsięwzięcia zapobiegawcze powinny być adekwatne do istniejących zagrożeń i co najważniejsze akceptowane przez ludzi i instytucje, do których są skierowane.

Analizując dane związane z przemocą domową należy stwierdzić, że zjawisko to nie maleje i staje się poważnym problemem w Mieście i Gminie Pleszew. Zauważalny jest wzrost ilości osób pokrzywdzonych. Niepokojący jest fakt, iż w większości sytuacji ofiarami stają się małoletni, którzy nie ukończyli 18 roku życia. Dzieci w takich rodzinach podwójnie narażone są na niebezpieczeństwo, ponieważ niejednokrotnie same doświadczają przemocy ze strony rodzica i są jej świadkami. Z obserwacji można też wywnioskować, że w rodzinie, gdzie ujawniono przemoc tam zawsze występuje alkohol. Zasadnym więc wydaje się zintegrowanie działań różnych instytucji w kierunku zagadnień dotyczących terapii ofiar po to, aby nie utwierdzać sprawcy w przekonaniu o bezkarności.

Problem zapobiegania i zwalczania przestępczości nie może spoczywać tylko na barkach Policji, ale powinien zyskać rangę ogólnospołeczną. Do kompetencji Policji należy niewątpliwie dokonywanie analizy zagrożeń. Znakomitym źródłem informacji jest samo społeczeństwo, dane zbierane przez dzielnicowych podczas spotkań środowiskowych czy indywidualnych²⁶.

²⁶ Sprawozdanie z działalności przygotowane przez Komendanta Powiatowego Policji Bogdana Talarczyka

IV. ANALIZA SWOT

Część ta zawiera opis wewnętrznych i zewnętrznych czynników wpływających na działania związane z realizacją programów strategicznych w dziedzinie pomocy społecznej. Opracowana została na podstawie danych i informacji zgłoszonych przez wszystkie instytucje i podmioty zaangażowane w politykę społeczną Miasta i Gminy Pleszew.

Analiza SWOT (skrót pochodzący od angielskich słów: **Strengths** – mocne strony, **Weaknesses** – słabe strony, **Opportunities** – szanse, **Threats** – zagrożenia) to metoda strategiczna, jedna z podstawowych technik analitycznych, polegająca na ocenie elementów, które należy wykorzystać oraz eliminowaniu tych, które są negatywne podczas realizacji zadań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych. Wnikliwe opracowanie analizy stanowi istotny etap procesu planowania strategicznego oraz punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych.

Analiza pozwala określić mocne i słabe strony Miasta i Gminy Pleszew jako czynniki wewnętrzne, czyli te, na które sama gmina ma wpływ oraz szanse i zagrożenia jako czynniki zewnętrzne, czyli te, na które gmina nie ma wpływu i które są uzależnione od otoczenia.

W opracowanej analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do problemów społecznych.

4.1. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE

Dokonując analizy uwarunkowań wewnętrznych wykazujemy te czynniki, które występują wewnątrz Miasta i Gminy Pleszew, zasoby, które posiadamy. Analiza zasobów Pleszewa pozwoliła wygenerować mocne punkty gminy oraz wykazać jej słabe strony. Mocne strony oznaczają, że należy je nadal rozwijać i doskonalić, a słabe – eliminować bądź zreorganizować, gdyż są to wszelkiego rodzaju braki i ograniczenia mogące utrudniać bądź uniemożliwiać realizację celów strategicznych.

Mocne strony stanowią wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną Pleszewa, słabe strony – to wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sferę społeczną gminy.

Analizę SWOT dokonano dla priorytetów strategicznych Miasta i Gminy Pleszew, które Zespół wybrał na podstawie diagnozy obecnego stanu sfery społecznej. Skupiono się na: dzieciach i młodzieży, osobach starszych i niepełnosprawnych, osobach w trudniej sytuacji socjalnej i środowiskach patologicznych.

Kwestia – DZIECI I MŁODZIEŻ

Tabela 24. Mocne i słabe strony w zakresie dzieci i młodzieży

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobrze zdiagnozowane obszary problemowe - duży potencjał sektora pozarządowego, w szczególności działający na rzecz osób niepełnosprawnych, starszych, dzieci - dobra organizacja pracy jednostek organizacyjnych gminy i administracji publicznej - aktywna praca na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży - propagowanie idei wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> - brak dostatecznej ilości środków pieniężnych - brak pełnej diagnozy niektórych problemów społecznych, np. narkomanii - brak systemowych rozwiązań problemów społecznych - ubóstwo - patologie społeczne

<ul style="list-style-type: none"> - włączanie się mieszkańców w działania wolontarystyczne - rozwinięte formy pomocy pozamaterialnej - włączanie się mieszkańców w działania na rzecz swojej społeczności lokalnej - środowiskowa opieka nad dziećmi i młodzieżą - dobra infrastruktura służby zdrowia - działalność istniejących świetlic i instytucji kulturalnych i turystycznych - dominująca rola miasta w regionie 	<ul style="list-style-type: none"> - odpływ młodzieży do większych miast - brak mieszkań socjalnych - ograniczone współdziałanie ludzi, firm i instytucji - brak obiektów sportowo – rekreacyjnych - mała liczba zajęć wolnoczasowych w świetlicach i szkołach
--	---

Źródło: Zespół ds. opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Kwestia – OSOBY STARSZE

Tabela 25. Mocne i słabe strony w zakresie osób starszych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobra infrastruktura służby zdrowia - dobry dostęp do domów pomocy społecznej - profesjonalnie przygotowana kadra do pracy z osobami starszymi - propagowanie idei wolontariatu - włączanie się mieszkańców w działania wolontarystyczne - możliwość samorealizacji osób starszych w organizacjach samopomocowych - dobra działalność instytucji i organizacji dla osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> - starzenie się społeczeństwa - brak możliwości kontynuowania aktywności zawodowej osób w wieku poprodukcyjnym - niski poziom życia osób starszych - wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej - brak dostatecznej ilości środków pieniężnych - zmiana modelu rodziny wielopokoleniowej na jednopokoleniową

Źródło: Zespół ds. opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Kwestia – LUDZIE NIEPEŁNOSPRAWNI

Tabela 26. Mocne i słabe strony w zakresie ludzi niepełnosprawnych

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca samorządu lokalnego i organizacji III sektora - aktywne funkcjonowanie organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności - istnienie bazy rehabilitacyjnej - włączanie się mieszkańców w działania wolontarystyczne - aktywna działalność istniejących organizacji pozarządowych - korzystne położenie obiektów 	<ul style="list-style-type: none"> - istnienie barier utrudniających pełny udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym - niedostateczne rozpoznanie potrzeb osób niepełnosprawnych - brak rozpoznania pełnej liczby osób niepełnosprawnych - brak dostatecznej ilości środków pieniężnych

Środowiskowego Domu Samopomocy

Źródło: Zespół ds. opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Kwestia – TRUDNA SYTUACJA SOCJALNA**Tabela 27. Mocne i słabe strony w zakresie osób w trudnej sytuacji socjalnej**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobra współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi - rozwinięte formy pomocy pozamaterialnej - rozwój budownictwa socjalnego - dobra organizacja pracy jednostek organizacyjnych gminy i administracji publicznej - wykwalifikowana kadra pracownicza - różne źródła wsparcia społecznego - różne formy wsparcia społecznego - sponsoring - dożywianie 	<ul style="list-style-type: none"> - wysoki poziom bezrobocia wśród kobiet i mężczyzn - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia - niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych - rozwój zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób długotrwale bezrobotnych - pogłębiające się ubożenie społeczeństwa - zjawisko bezdomności - zbyt mała ilość mieszkań socjalnych - rosnące koszty utrzymania - wzrost zatrudnienia „na czarno” - „uzależnienie” społeczeństwa od pomocy społecznej

Źródło: Zespół ds. opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

Kwestia – ŚRODOWISKA PATOLOGICZNE**Tabela 28. Mocne i słabe strony w zakresie środowisk patologicznych**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - kadra przygotowana do pracy z osobami uzależnionymi - współpraca z Komendą Powiatową Policji - wprowadzenie monitoringu - dobra współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi - wykwalifikowana kadra pracownicza - wprowadzenie testerów narkotyków do szkół - funkcjonowanie grup terapeutycznych dla uzależnionych i współuzależnionych - funkcjonowanie grup samopomocowych AA oraz AI Anon 	<ul style="list-style-type: none"> - patologie społeczne - pogłębiające się ubóstwo - szerzenie się przestępczości wśród dzieci i młodzieży - wzrost patologii spowodowany brakiem pracy i środków do życia - wzrost apatii i zniechęcenia wśród społeczeństwa - rosnące koszty utrzymania - niska aktywność społeczna mieszkańców - niechęć mieszkańców do służb bezpieczeństwa - alkoholizm w rodzinach i wśród młodzieży - wandalizm - szerzenie się narkomanii

Źródło: Zespół ds. opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

4.2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Analizując uwarunkowania zewnętrzne analizujemy otoczenie Miasta i Gminy Pleszew. Metoda ta pozwala wygenerować z otoczenie szanse rozwoju gminy oraz zagrożenia hamujące jej rozwój.

Szanse to te zewnętrzne uwarunkowania, których wpływ na realizację celów polityki społecznej jest pozytywny, zaś zagrożenia – to zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów. Szanse i zagrożenia to te czynniki, na które Miasto i Gmina Pleszew nie ma bezpośredniego wpływu i których nie jest ono w stanie zmienić.

Tabela 29: Szanse i zagrożenia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne - możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych (fundusze strukturalne) - kontakty z miastami partnerskimi Pleszewa - konkurencyjność wobec innych ośrodków miejskich - skuteczna promocja zewnętrzna zadań realizowanych przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - rozwój szkolnictwa specjalnego - możliwość zlecania zadań organizacjom pozarządowym z zakresu pomocy społecznej - rozwój infrastruktury społecznej i technicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - brak gminnych terenów inwestycyjnych - odpływ wykwalifikowanej kadry poza granice kraju - wysokie bezrobocie - brak rozwiązań lokalnych i regionalnych dla długotrwale bezrobotnych - pogłębiające się ubożenie społeczeństwa - pogarszanie się jakości opieki zdrowotnej - zła struktura finansów samorządów terytorialnych - migracje ludności - odczuwalne skutki upadku przemysłu - brak rzeczywistej diagnozy na poziomie makro - nierównomierny rozwój terenu - zły system podatkowy - brak środków finansowych na realizację zadań ustawowych

Źródło: Zespół ds. opracowania gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych

4.3. MACIERZ WPŁYWÓW

Na podstawie analizy SWOT stworzona została macierz strategii, która pozwala na planowanie strategiczne w kierunkach wykorzystywania atutów i redukcji zagrożeń przy realizacji celów polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew.

Macierz została sporządzona przez Zespół ds. opracowania strategii na podstawie zidentyfikowanych silnych i słabych stron oraz listę rozpoznanych szans i zagrożeń zewnętrznych. Przedstawiono najbardziej znaczące uwarunkowania dla kształtowania polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew.

Wyniki macierzy wpływów:

1. Uwarunkowania wewnętrzne

- ↗ Dominująca rola miasta w regionie
- ↗ Dobra infrastruktura służby zdrowia
- ↗ Współpraca samorządu lokalnego i III sektora
- ↗ Aktywna działalność istniejących organizacji pozarządowych
- ↗ Wykwalifikowana kadra pracownicza
- ↗ Dobrze zdiagnozowane obszary społeczne
- ↗ Rozwinięte formy pomocy pozamaterialnej
- ↗ Różne formy wsparcia społecznego

- ↘ Brak dostatecznej ilości środków pieniężnych
- ↘ Brak systemowych rozwiązań problemów społecznych
- ↘ Pogłębiające się ubóstwo
- ↘ Patologie społeczne
- ↘ Wzrost liczby świadczeniobiorców pomocy społecznej
- ↘ Brak mieszkań socjalnych
- ↘ Wysoki poziom bezrobocia
- ↘ „uzależnienie” społeczeństwa od pomocy społecznej
- ↘ Rosnące koszty utrzymania
- ↘ Migracje ludności

2. Uwarunkowania zewnętrzne

- ↗ Możliwość zlecenia zadań organizacjom pozarządowym z zakresu pomocy społecznej
- ↗ Położenie geograficzne
- ↗ Możliwość pozyskiwania dodatkowych środków finansowych
- ↗ Kontakty z miastami partnerskimi

- ↘ Brak środków finansowych na realizację zadań ustawowych
- ↘ Pogłębiające się ubożenie społeczeństwa

- ☒ Migracje ludności
- ☒ Brak rzeczywistej diagnozy na poziomie makro

4.4. GŁÓWNE PROBLEMY MIASTA I GMINY PLESZEW W OPINII MŁODZIEŻY

Badania opinii mieszkańców na tematy funkcjonowania samorządu lokalnego wykazują na czołowych miejscach kwestie decydujące o poczuciu bezpieczeństwa i jakości życia Pleszewian. Opierając się na opiniach młodzieży ze szkół ponadgimnazjalnych przeprowadzonych w roku 2000 można zauważyć, że ta grupa społeczeństwa jest zorientowana w problemach i specyfice Pleszewa. W związku z tym uznano, że ich opinie będą istotne i ważne w planowaniu rozwiązywania problemów społecznych Miasta i Gminy.

Jednym z istotnych problemów są warunki materialne i mieszkaniowe pleszewskich rodzin. Ponad 60% pytanym twierdzi, że te warunki są dobre, pozostali oceniali je jako złe i bardzo złe. Około 10% ocenia je na poziomie bardzo dobrym.

Kolejnym niepokojącym problemem jest deklaracja ponad 70% pytanym młodzieży, że nie wiążą swojej przyszłości z Pleszewem. Głównym powodem migracji zewnętrznej jest brak perspektyw na zdobycie pracy. Blisko 97% pytanym uważa, że szansa na zdobycie pracy i rozwój kariery zawodowej to słaba strona Pleszewa, tylko 3% - uważa, że to atut Miasta. Problemem jest więc odpływ młodych, wykształconych ludzi z Pleszewa, co oznaczać może postępujące starzenie się społeczeństwa.

Młodzież za słabą stronę Pleszewa uważa zły stan dróg i ulic, estetykę Miasta, kwestię mieszkań, a także problemy narkomanii w szkołach. Krytycznie oceniane są również warunki do kulturalnego spędzenia wolnego czasu, czyli dostęp do rozrywki i rekreacji, a także stan środowiska naturalnego.

V. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część ta zawiera szczegółowe programy pomocy społecznej przeznaczone do realizacji na terenie Miasta i Gminy Pleszew. Zostały one ujęte w postaci celów strategicznych, celów operacyjnych i zadań. Wypracowano je na podstawie informacji od wszystkich instytucji, organizacji i osób zaangażowanych w politykę społeczną Miasta i Gminy Pleszew.

Część ta zawiera również misję, czyli próbę nakreślenia przyszłego pożądanego stanu Miasta i Gminy Pleszew w sferze pomocy społecznej.

5.1. MISJA

Misja to próba zwięzłego określenia przyszłości Miasta i Gminy Pleszew w zakresie pomocy społecznej.

PLESZEW – MIASTO DLA LUDZI

Misją Pleszewa jest harmonijny rozwój. Swoim mieszkańcom chce zapewnić jak najlepsze warunki życia, poczucia bezpieczeństwa. Zarówno doświadczenia historyczne, jak i obserwacja współczesnych kierunków rozwoju społeczeństw pozwalają stwierdzić, że jedną z cech charakteryzujących proces rozwojowy jest istnienie w społeczeństwach grup i jednostek społecznych, które z różnych powodów i na różnych etapach własnego życia i rozwoju nie potrafiły dawniej i nie są w stanie również obecnie zapewnić dla siebie i najbliższej rodziny materialnych podstaw egzystencji.

Wraz z postępem technicznym dużego tempa nabrały procesy zmian społecznych. Zmieniały się nie tylko elementy składowe polityki społecznej, ale i wzajemne relacje struktur społecznych. Wychodzenie naprzeciw tym przemianom stało się motywacją takiego ukształtowania polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew, aby umożliwiła ona rozwój i dokonywanie przemian społecznych mających na celu poprawę sytuacji społeczno – bytowych i jakości życia mieszkańców.

Misja Pleszewa uwzględnia najważniejsze problemy mieszkańców. Zespół uznał, że w odpowiedzi na rzeczywiste potrzeby, główną ideą misji jest dążenie do zintegrowanego społeczeństwa, społeczeństwa, którego życie jest wolne od wszelkich zagrożeń i które będzie miało możliwość realizować swoje plany osobiste, zawodowe i społeczne.

5.2. WIZJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Na podstawie diagnozy stanu Miasta i Gminy Pleszew w zakresie polityki społecznej, prognozy demograficznej i stanu zdrowia mieszkańców Pleszewa, spadku aktywności społecznej, narastaniu problemów dewiacyjnych wśród dzieci i młodzieży i problemów wychowawczych rodziny i instytucji pozarodzinnych, Zespół wyznaczył priorytety strategiczne polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew, dla których dokonana została analiza SWOT.

Najważniejszym priorytetem zadaniowym lokalnej polityki społecznej są: *dzieci i młodzież*, następnie zgodnie z zasadą solidarności międzypokoleniowej skupiono się na *osobach starszych* oraz zgodnie z zasadą integracji społecznej na *ludziach niepełnosprawnych*. Uzupełnieniem dla globalnych priorytetów są programy adresowane dla jednostek i grup w potrzebie, tzn. będących w *trudnej sytuacji socjalnej* oraz dla *środków patologicznych*.

Tak skonstruowane ramy koncepcyjno – realizacyjne polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew stanowią drogę prowadzącą do uzgodnienia w gronie decydentów i partnerów społecznych pewnego minimum i hierarchii zasad preferowanych w programach społecznych, takich jak: tworzenie warunków równego startu najmłodszego pokolenia, co oznaczałoby przejście odpowiedzialności za własny rozwój i późniejszy standard życia oraz miejsce w strukturze społecznej, kompensowanie obniżonego w wyniku braków zdrowotnych lub zdarzeń losowych standardu życia, ochronę przed dyskryminacją, marginalizacją i wykluczeniem społecznym, udzielanie doraźnej, okresowej pomocy osobom lub grupom znajdującym się przejściowo w trudnej sytuacji życiowej.

Istotnym składnikiem polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew jest promocja programów służących budowaniu *odpowiedzialności* oznaczającej zdolność właściwego reagowania na wyzwania życia. Polityka społeczna wspiera programy uczące przyjmowania odpowiedzialności za własne życie, zdrowie (psychiczne, fizyczne, materialne, emocjonalne), rozwój, edukację, poprawę własnego położenia, a przede wszystkim przyszłość, szczególnie w perspektywie nieuchronnego starzenia się.

W przypadku osób starszych i niepełnosprawnych polityka społeczna Pleszewa skupia się na ochronie standardu życia i poprawie funkcjonowania niesamodzielnich członków pleszewskiej społeczności i ich rodzin. Społeczność jest zobowiązana do przyjmowania odpowiedzialności za ludzi uzależnionych od innych. Poza tym polityka społeczna jest adresowana do osób i grup szczególnego ryzyka, którzy znajdują się poniżej progu bezpieczeństwa socjalnego.

Wizją strategii rozwiązywania problemów społecznych jest stworzenie programów pomocowych nakierowanych na zapobieganie i wychodzenie z ogólnie pojętej bezradności²⁷.

Należy zaznaczyć, że polityka społeczna Miasta i Gminy Pleszew i odpowiedzialność za tworzenie warunków rozwoju społecznego nie może spoczywać wyłącznie na systemie zabezpieczenia społecznego, lecz musi być rozłożona na wszystkie działy administracji samorządowej. Rozwojowi i polityce społecznej służą takie działy, jak: mieszkalnictwo, gospodarka, zatrudnienie i rynek pracy, rodzina i gospodarstwo domowe, edukacja, zdrowie, kultura, sport i rekreacja, transport i komunikacja, bezpieczeństwo.

5.3. CELE STRATEGICZNE

Większość problemów, z jakimi borykają się mieszkańcy Miasta i Gminy Pleszew uznawana jest za problemy społeczne. Są one konsekwencjami zakłóceń organizacji życia zbiorowego. Zespół ocenił, że problemy te nie występują samodzielnie, zachodzi między nimi związek przyczynowo – skutkowy, np. bezrobocie, które powoduje nie tylko brak czy utratę środków utrzymania, ale pogłębia i powoduje

²⁷ Bezradność to poczucie utraty kontroli nad zdarzeniami i sytuacjami życiowymi, będące wypadkową wcześniejszych doświadczeń życiowych (bezrobocie, uzależnienia, patologie, itp.), głębokości tych szkodliwych doświadczeń, skuteczności podjętych działań, aktualnych sposobów dostosowania się do wymagań otoczenia, systemu wsparcia w środowisku społecznym.

nawarstwianie się innych problemów, takich jak: bezradność, ubóstwo, wykluczenie, uzależnienia, bezdomność, itp.

Przygotowane cele strategiczne, programy profilaktyczne i naprawcze oraz ich realizacja muszą być poddawane społecznej ocenie i w razie konieczności aktualizowane i dostosowywane do potrzeb i sytuacji.

5.3.1. CEL STRATEGICZNY 1:

STWORZENIE ZINTEGROWANEGO SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ DLA DZIECI, MŁODZIEŻY I RODZIN

Wszelkie celowe i zorganizowane działania skierowane na ochronę warunków życia i rozwoju młodego pokolenia, na tworzeniu i poprawie podstaw równego startu życiowego ludzi młodych, umożliwiające im przejmowanie odpowiedzialności oraz na pomocy w zapewnieniu im właściwego miejsca w strukturze społecznej.

Wszelkie działania w tym zakresie mają przysporzyć umiejętności i samodzielności pokoleniom wchodzącym w dorosłość, a z drugiej strony mają być odpowiedzią na dokonujące się przemiany w środowisku społecznym, wywołane niestabilną i zmieniającą się sytuacją gospodarczą, globalizacją kultury, spadkiem aktywności społecznej, spadkiem zdrowotności, wzrostem dewiacji i patologii oraz nawarstwianiem się problemów wychowawczych w rodzinach i instytucjach do tego powołanych.

Cel Operacyjny 1: Poprawa stanu zdrowia dzieci i młodzieży

Działania:

1. Zwiększenie świadomości mieszkańców Pleszewa poprzez edukację
2. Promocja zdrowia
3. Szeroka profilaktyka
4. Organizacja badań w szkołach

Realizatorzy:

- Placówki opieki zdrowotnej,
- Placówki pomocy społecznej,
- Sektor publiczny,
- Instytucje oświatowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja samorządowa,

Cel Operacyjny 2: Wspieranie dzieci i młodzieży poprzez tworzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych

Działania:

1. Tworzenie świetlic osiedlowych i wiejskich dla dzieci i młodzieży
2. Wspieranie funkcjonowania świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych
3. Wspieranie przedsięwzięć z zakresu zajęć z hipoterapii

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Administracja samorządowa,
- Organizacje pozarządowe.

Cel Operacyjny 3: Tworzenie warunków aktywnego wypełniania wolnego czasu

Działania:

1. Budowa obiektów sportowo – rekreacyjnych (m.in. kryta pływalnia, kręgielnia)
2. Modernizacja obiektów kultury (m.in. kino, Dom Kultury, Amfiteatr)
3. Doposażeniem sprzętowe obiektów kulturalnych i sportowych
4. Uczestnictwo dzieci i młodzieży w kulturze
5. Uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo – rekreacyjnych, w tym zajęcia pozalekcyjne
6. Dofinansowanie zajęć sportowo – rekreacyjnych, letniego wypoczynku, spotkań kulturalnych, oświatowych i wychowawczych
7. Promocja i wspieranie form spędzania wolnego czasu
8. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży

Realizatorzy:

- Administracja samorządowa,
- Instytucje oświatowe,
- Instytucje opiekuńczo – wychowawcze,
- Samorzady wiejskie,
- Samorzady osiedlowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Kluby sportowe, związki, stowarzyszenia,
- Parafie,
- Placówki kulturalne,
- Miasta partnerskie,
- Sektor publiczny.

Cel Operacyjny 4: Wczesna diagnostyka dzieci i młodzieży w zakresie chorób cywilizacyjnych

Działania:

1. Profilaktyka i zmniejszanie rozmiarów uzależnień

2. Promocja i wspieranie programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych związanych z uzależnieniami
3. Rozwój placówek pedagogiczno – psychologicznych i terapeutycznych dla dzieci i młodzieży – ofiar przemocy
4. Rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej

Realizatorzy:

- Placówki opieki zdrowotnej,
- Sektor publiczny,
- Placówki oświatowe,
- Placówki pomocy społecznej,
- Administracja samorządowa,
- Organizacje pozarządowe.

Cel Operacyjny 5: Szkolenia kadry przygotowanej do pracy z dziećmi i młodzieżą

Działania:

1. Wdrażanie nowych programów edukacyjnych
2. Pomoc w odbudowywaniu więzi rodzinnych poprzez pracę zespołową
3. Pomoc w rozwiązywaniu problemów młodzieży

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja samorządowa,
- Sektor publiczny.

Cel Operacyjny 6: Wspieranie rodzin w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych

Działania:

1. Doskonalenie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie
2. Budowanie i rozwijanie poradnictwa dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń i uzależnień
3. Pomoc w rozwijaniu i wspieraniu sieci rodzin zastępczych
4. Zapewnienie opieki dzieciom z niepełnych rodzin

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja samorządowa.

5.3.2. CEL STRATEGICZNY 2:

POMOC SPOŁECZNA WOBEC OSÓB STARSZYCH

To wszelkie celowe działania władz samorządowych i innych podmiotów społecznych służące utrzymaniu, poprawie statusu społecznego, bezpieczeństwa i jakości życia osób starszych oraz tworzeniu możliwości ich aktywnego udziału w życiu kulturalnym i społecznym.

Działanie te są odpowiedzią na przemiany w strukturze demograficznej społeczeństwa Miasta i Gminy Pleszew

Cel Operacyjny 1: Wsparcie funkcjonowania rodzin z osobami starszymi

Działania:

1. Zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych osobom starszym
2. Zapewnienie pomocy finansowej osobom starszym
3. Zapewnienie pomocy prawnej osobom starszym i ich rodzinom
4. Pomoc w prowadzeniu terapii i rehabilitacji w warunkach domowych

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Placówki oświatowe,
- Administracja samorządowa.

Cel Operacyjny 2: Wzmoczenie profilaktyki w zakresie chorób cywilizacyjnych

Działania:

1. Przeprowadzanie badań bezpłatnych
2. Rozwój systemu informowania
3. Wspieranie aktywności społecznej osób starszych

Realizatorzy:

- Placówki opieki zdrowotnej,
- Placówki pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe.

Cel Operacyjny 3: Kształtowanie właściwych postaw wobec osób starszych

Działania:

1. Budowanie sieci współpracy z organizacjami pozarządowymi
2. Szkolenia i warsztaty dla osób opiekujących się osobami starszymi
3. Rozwijanie idei wolontariatu
4. Prowadzenie pracy socjalnej

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Administracja samorządowa,
- Organizacje pozarządowe.

5.3.3. CEL STRATEGICZNY 3:

POLITYKA SPOŁECZNA WOBEC NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI I OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Wszelkie kompleksowe i celowe działania służące tworzeniu, utrzymaniu i poprawie warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych. Działania umożliwiające osobom z ograniczoną sprawnością dostęp do niezbędnych świadczeń, usług i wszystkich sfer życia. Działania ukierunkowane na aktywne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i wszelkie procesy rehabilitacyjne.

Cel Operacyjny 1: Niwelowanie barier w życiu osób niepełnosprawnych

Działania:

1. Likwidacja barier architektonicznych
2. Modernizacja obiektów w celu zapewnienia skutecznej pomocy
3. Pomoc w likwidacji barier społecznych
4. Dążenie do poprawy nawierzchni chodników
5. Dążenie do udźwiękowienia przejść dla pieszych
6. Pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych

7. Podniesienie jakości usług poprzez szkolenia opiekunów i pracowników

Realizatorzy:

- Administracja samorządowa,
- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe.

Cel Operacyjny 2: Kształtowanie właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych

Działania:

1. Edukacja dla dzieci i młodzieży
2. Wspieranie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych i chorych

Realizatorzy:

- Placówki oświatowe,
- Placówki pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja samorządowa,
- Placówki kulturalne,
- Placówki sportowe.

Cel Operacyjny 3: Likwidacja barier transportowych

Działania:

1. Rozwiązywanie problemów transportowych dla osób na wózkach inwalidzkich
2. Dofinansowanie do transportu osób niepełnosprawnych
3. Zakup odpowiednich środków transportowych

Realizatorzy:

- Administracja samorządowa,
- Placówki pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe.

Cel Operacyjny 4: Praca na rzecz integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem

Działania:

1. Organizowanie spotkań integracyjnych
2. Organizowanie wyjazdów edukacyjno – integracyjnych
3. Organizowanie imprez plenerowych z udziałem partnerów zewnętrznych
4. Organizowanie imprez okolicznościowych (m.in. wigilia)
5. Doposażenie sal terapeutycznych i rehabilitacyjnych w sprzęt zapewniający skuteczną pomoc

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Organizacje pozarządowe,
- Placówki kulturalne,
- Placówki sportowe,
- Administracja samorządowa.

5.3.4. CEL STRATEGICZNY 4:

ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO MIESZKAŃCOM MIASTA I GMINY PLESZEW

To celowe działania władz samorządowych i wszystkich innych podmiotów społecznych skierowane do osób żyjących poniżej bezpieczeństwa socjalnego i godności człowieka. Działania służące poprawie i odbudowie ich statusu społecznego i standardu życia.

Cel Operacyjny 1: Wspieranie osób i rodzin zagrożonych ubóstwem

Działania:

1. Udzielanie pomocy finansowej i usługowej
2. Pomoc rzeczowa dla najuboższych mieszkańców udzielana w Domu Chleba
3. Świadczenie pracy socjalnej
4. Dożywianie dzieci i osób starszych, w tym bezdomnych
5. Doposażenie stołówek w placówkach oświatowo – wychowawczych i innych

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja rządowa,
- Administracja samorządowa,
- Darczyńcy,

- Placówki oświatowo – wychowawcze,
- Parafie, zakony,
- Związki wyznaniowe,
- Związki, stowarzyszenia.

Cel Operacyjny 2: Podejmowanie działań zmierzających do zmniejszenia bezrobocia

Działania:

1. Współpraca z organizacjami prowadzącymi kluby integracji społecznej i centrami integracji społecznej
2. Współfinansowanie funkcjonowania klubów i centrów
3. Aktywizacja bezrobotnych poprzez wyszukiwanie miejsc pracy
4. Poradnictwo zawodowe

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Sektor publiczny,
- Administracja samorządowa,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja rządowa.

Cel Operacyjny 3: Rozwój budownictwa wielorodzinnego i socjalnego

Działania:

1. Dotowanie schroniska dla bezdomnych
2. Adaptacja i modernizacja wolnych lokali na mieszkania socjalne
3. Pozyskiwanie środków finansowych
4. Pozyskiwanie terenów pod budownictwo wielorodzinne

Realizatorzy:

- Administracja samorządowa,
- Placówki pomocy społecznej,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja rządowa.

Cel Operacyjny 4: Poprawa atrakcyjności inwestycyjnej Pleszewa

Działania:

1. Wykreowanie Pleszewa na arenie ogólnopolskiej i unijnej
2. Poprawa infrastruktury drogowej
3. Przygotowanie terenów pod inwestycje

Realizatorzy:

- Administracja samorządowa,
- Sektor publiczny,
- Placówki kulturalne,
- Placówki oświatowe,
- Placówki sportowe.

5.3.5. CEL STRATEGICZNY 5:

AKTYWNOŚĆ POLITYKI SPOŁECZNEJ W ZAKRESIE ŚRODOWISK PATOLOGICZNYCH

Wszelkie kompleksowe i zorganizowane działania skierowane do osób szczególnego ryzyka, tych którym zagraża wykluczenie społeczne i degradacja w grupie i społeczeństwie.

Cel Operacyjny 1: Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego

Działania:

1. Współdziałanie z organizacjami i instytucjami oraz innymi podmiotami zewnętrznymi odpowiadającymi za bezpieczeństwo
2. Profilaktyka poprzez edukację
3. Rozwój sieci monitoringu
4. Zwiększenie efektywności służb patrolowych

Realizatorzy:

- Sektor publiczny,
- Placówki oświatowe,
- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki kulturalne,
- Placówki sportowe,
- Organizacje pozarządowe.

Cel Operacyjny 2: Rozwój infrastruktury instytucjonalnej

Działania:

1. Pomoc w tworzeniu Klubów Integracji Społecznej
2. Pomoc w tworzeniu Pleszewskiego Centrum Integracji Społecznej
3. Współpraca z organizacjami prowadzącymi kluby integracji społecznej i centra integracji społecznej, w tym współfinansowanie tych zadań

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Administracja samorządowa,
- Administracja rządowa,
- Organizacje pozarządowe.

Cel Operacyjny 3: Pomoc dla osób uzależnionych

Działania:

1. Zwiększenie specjalistycznej pomocy finansowej dla osób z kręgu dotkniętych uzależnieniem
2. Udzielanie pomocy lokalowej grupom wsparcia i grupom samopomocowym
3. Prowadzenie programów wspierających dla osób uzależnionych
4. Wspieranie zadań terapeutycznych i rehabilitacyjnych realizowanych w sali detoksykacyjnej przy SP ZOZ
5. Pomoc w tworzeniu i funkcjonowaniu Pleszewskiego Klubu Abstynenta
6. Finansowanie przedsięwzięć profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie
7. Utrzymanie wachlarza usług realizowanych w Centrum Samopomocowym
8. Doskonalenie form pracy Telefonu Zaufania i Punktu Konsultacyjnego

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Placówki oświatowe,
- Sektor publiczny,
- Administracja samorządowa,
- Organizacje pozarządowe

Cel Operacyjny 4: Szkolenia dla kadry pracującej z osobami uzależnionymi**Działania:**

1. Spotkania z psychiatrą, psychologiem i psychoterapeutą
2. Spotkania z liderami grup samopomocowych
3. Spotkania z przedstawicielami Policji i Straży Miejskiej

Realizatorzy:

- Placówki pomocy społecznej,
- Placówki oświatowe,
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Organizacje pozarządowe,
- Administracja samorządowa,
- Sektor publiczny.

5.4. WDROŻENIE I MONITORING STRATEGII

Wdrażanie zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew uzależniona będzie od wielu czynników wewnętrznych i zewnętrznych. Do najważniejszych zaliczyć należy: sytuację finansową gminy, kreatywność i zaangażowanie lokalnych zasobów instytucjonalnych we wspólne działania w zakresie polityki społecznej oraz aktywność samych zainteresowanych, czyli mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew.

Realizacja zapisów programów polityki społecznej będzie następowała systematycznie i systematycznie również będzie prowadzona analizy osiąganych efektów. Raz w roku sporządzony będzie raport dotyczący realizacji zadań wynikających ze strategii.

Nadzór nad realizacją zadań założonych w strategii będzie prowadzony przez Dyrektora Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Nadzór merytoryczny nad realizacją poszczególnych zapisów będzie należał do dyrektorów, kierowników i prezesów poszczególnych wydziałów i jednostek administracji publicznej, komórek organizacyjnych Miasta i Gminy Pleszew oraz organizacji pozarządowych, a także tych wszystkich osób reprezentujących różne środowiska i instytucje zaangażowane w politykę społeczną Pleszewa.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew jest dokumentem otwartym, sukcesywnie będzie aktualizowany i uzupełniany.

VI. ZAKOŃCZENIE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w miarę posiadanych w lokalnym samorządzie i pozyskanych środków zewnętrznych.

Celem polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew jest dążenie do zaspokojenia niezbędnych do życia potrzeb osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach nie uwłaczających godności człowieka. W efekcie pomoc społeczna pomagać ma w dążeniu do usamodzielnienia się osób i ich rodzin oraz ma umożliwiać integrację społeczną.

Ukształtowanie polityki społecznej nie jest rzeczą prostą. Polityka społeczna to celowe działania instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, samorządów zmierzające do poprawy warunków życia ludności, usuwania nierówności społecznych i podnoszenia poziomu życia. Głównym celem tej działalności jest poprawa położenia materialnego mieszkańców, wyrównywanie szans życiowych tych osób ekonomicznie i socjalnie najsłabszych, jak i ich asekuracja przez ryzykami żywymi.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew jest odzwierciedleniem potrzeb jego mieszkańców. Jej celami jest między innymi:

- bezpieczeństwo socjalne, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, śmierć, bezrobocie, starość),
- inwestycje w człowieka, czyli zapewnienie równych szans rozwoju człowieka, kształcenie młodego pokolenia,
- spokój społeczny, który jest podstawą stabilizacji życiowej ludzi, tolerancji między ludźmi. Wartość spokoju społecznego rośnie wraz z osiągnięciem dobrobytu i stabilizacji,
- życie rodzinne – akcentowanie życia rodzinnego oznacza powrót do wartości i związków między ludźmi, pielęgnacji więzi emocjonalnych i uczuciowych. Wychowanie przyszłych generacji wymaga wsparcia rodzin.

Wejście Polski do Unii Europejskiej postawiło przed polityką społeczną nowe zadania dostosowujące system pomocy społecznej do standardów europejskich. Nowe priorytety i wymagania stawiają przed samorządem wyzwanie. Ta odpowiedzialność stanowi również szansę na samodzielne reagowanie na potrzeby lokalnej społeczności i bezpośrednie działanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Pleszew jest dokumentem generującym siły wszystkich partnerów publiczno – prawnych i społecznych. Dokument wyznacza cele strategiczne i obszary zidentyfikowanych problemów, których rozwój stanowi cel na najbliższe lata. Jednocześnie podkreśla on konieczność identyfikacji i obserwacji dynamiki zmian społecznych. Obszary działań, na których koncentruje się polityka społeczna są niedokończonym, nieprzewidywalnym do końca zbiorem zjawisk i sytuacji, który przekształca się wraz ze zmianami demograficznymi, społecznymi, kulturalnymi oraz geograficznymi społeczności.

Strategia jest owocem integracyjnej pracy przedstawicieli różnych środowisk lokalnych, instytucji, organizacji, związków czy indywidualnych osób zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych

mieszkańców Pleszewa. Podkreślić należy, że realizacja zapisów Strategii nie będzie możliwa bez kooperacji wszystkich współtwórców polityki społecznej Miasta i Gminy Pleszew.

VII. SPIS TABEL:

Str.

Tabela 1	Liczba ludności w Mieście i Gminy Pleszew według płci	21
Tabela 2	Osoby zameldowane na pobyt czasowy w Mieście i Gminie Pleszew	22
Tabela 3	Urodzenia, zgony, małżeństwa, przyrost naturalny w Mieście i Gminie Pleszew	22
Tabela 4	Migracja ludności Miasta i Gminy Pleszew	22
Tabela 5	Udzielana pomoc społeczna	31
Tabela 6	Dożywianie dzieci w szkołach	31
Tabela 7	Świadczenia rodzinne	32
Tabela 8	Ruch wychowanków w Pogotowiu Opiekuńczym i Domu Dziecka w Pleszewie	33
Tabela 9	Wiek przebywających w Zespole Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych	34
Tabela 10	Pochodzenie z rodzin przebywających w Zespole Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych	34
Tabela 11	Miejsca przeniesienia dzieci z Zespołu Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych	34
Tabela 12	Stan bezrobotnych w Mieście i Gminie Pleszew	36
Tabela 13	Bezrobotni według wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy w Mieście i Gminie Pleszew	36
Tabela 14	Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w Mieście i Gminie Pleszew	37
Tabela 15	Liczba mieszkańców noclegowni w Pleszewie	38
Tabela 16	Charakterystyka bezdomnych w pleszewskiej noclegowni	39
Tabela 17	Zestawienie dodatków mieszkaniowych	39
Tabela 18	Liczba decyzji o odmowie przyznania dodatków mieszkaniowych	40
Tabela 19	Świadczenia udzielane osobom niepełnosprawnym	45
Tabela 20	Udzielone świadczenia w roku 2003 – zadania zlecone i własne Miasta i Gminy Pleszew	48
Tabela 21	Udzielone świadczenia w roku 2004 – zadania zlecone i własne Miasta i Gminy Pleszew	49
Tabela 22	Udzielone świadczenia w roku 2005 – zadania zlecone i własne Miasta i Gminy Pleszew	50
Tabela 23	Świadczenia udzielane osobom starszym	51
Tabela 24	Mocne i słabe strony w zakresie dzieci i młodzieży	56
Tabela 25	Mocne i słabe strony w zakresie osób starszych	57
Tabela 26	Mocne i słabe strony w zakresie ludzi niepełnosprawnych	57
Tabela 27	Mocne i słabe strony w zakresie osób w trudnej sytuacji socjalnej	58
Tabela 28	Mocne i słabe strony w zakresie środowisk patologicznych	58
Tabela 29	Szanse i zagrożenia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	59

VIII. SPIS WYKRESÓW:

Str.

Wykres 1	Struktura wiekowa mieszkańców Miasta i Gminy Pleszew na dzień 31 grudnia 2005 roku	21
----------	--	----